Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

[...]эгэмнай 1921 оной [...]абрьин 21-һээ гарана | № 70 (13865) | 1975 оной мартын 25, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Г. И. БАРАННИКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, республикын ой модоной промышленностьда удаан саг соо аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаһанайнь түлөө «Забайкаллес» комбинадай Улаан-Үдын химлесхозой директор нүхэр **Баранников** Георгий Иннокентьевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной мартын 24.

ЛЕКТОРЭЙ ҮГЭ

[...] фермэнүүд болон гүүртэнүүдтэ, хонишодой бри[...] болон механизаторнуудай мастерскойнуудта. [...], заводуудай цехүүд болон лабораторинуудта, ба[...]адта — хаа хаанагүй совет хүнүүдэй ажалладаг [...]рта лектор ошожо, орон доторхи, түбн дэлхэйн һо[...]дые хөөрэжэ үгэдэг байна. Даалгабарита ажалайн[...]үүлээр улад зоной дунда политическэ болон научна [...] ухаа нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ бүхы шадабари мэргэ[...], эрдэм бэлигээ, оюун ухаагаа зорюулдаг, зон[...]дэтэй лекторнүүд-эдэбхитэд олон юм. Сэлэнгын [...] Загастайн дунда һургуулиин багша Р. Ц. Найда[...] Бэшүүрэй дунда һургуулиин багша Г. Тюрюханов, [...] леспромхозой директор А. Кочетов болон бусад [...]ѳрхэ лекторнүүд эдэнэй тоодо ороно. Эдэнэрэй ун[...] лекцинүүд тоб гэмэ тодо. этигэмээр жэшээнүүдтэй, [...]олтой, хүн зоной сэдьхэл хүдэлгэмэ байдаг тула [...]эдэ һайшаагдадаг, хүлеэгдэдэг юм.

[...]ые гэгээрүүлхэ, болбосоруулха, хүмүүжүүлхэ, [...]хэ талаараа лекционно пропаганда суртал бодо[...]хүдэлмэриин хурса зэбсэгүүдэй нэгэн болодог. Тин[...]даа лекторэй үгэ олон түмэндэ ойлгосотой, уран [...] удхатай, добтолхы шэнжэтэй байха ёһотой. Үнэн[...]лекторэй үгэ —партийна публицистикэ мүн болоно. [...] ёһоной ажабайдал, совет хүнэй шэнжэ шанар, бай[...]дуудалые үргэнөөр дэлбэлжэ харуулха гээшэ лекто[...] гол зорилго.

[...]үүлэй жэлнүүдтэ лекционно пропаганда тоогойнгоо [...] шанарайнгаашье талаар улам һайжаржа байна. [...] түмэнэй дунда политическэ, научна эрдэм ухаа дэл[...]эргэшэд, эдэбхитэд-лекторнүүд улам олошорно, тэдэ[...]эргэжэл улам хурсадана. Лекционно пропаганда, бү[...]эрээ үзэл сурталай хүдэлмэри тусхай гуримай [...] ябуулагдадаг болоно байна. Колхоз, совхозуудай, [...]шленна предприятинуудай партийна комитедүүд, [...]ие» бүлгэмэй эхин организацинууд лекционно хү[...]риин түсэб хамтаржа табидаг болонхой. Энээнэй үн[...] лекци уншаха үдэр тогтоогдодог юм. Лекторэй [...] бүхы лекторнүүд үйлэдбэриин участогуудта, мал [...] байрладаг газарта ошожо, лекци уншадаг байна. [...] нютагуудта мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдые, меха[...]торнуудые хангаха хамтадхаһан түсэб табяад, лек[...]уд, соёлшод хүдэлдэг гуримтай болонхой. Зэдын ай[...] Торийн совхозой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, [...]рэй аймагай «Победа» колхозой, Дзержинскиин [...]этэ совхозой үзэл сурталшад болон соёлшодой [...]хэрэгые онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эдэ ажахы[...] партийна организацинууд соёлшодтоёо хамта [...]адые хангаха хэрэг һайнаар табижа шадаа.

[...]эн үедэ ажалшадтай хүтэлбэрилхы тушаалтадай [...] гурим тон һайшаалтай, үзэл сурталай аша үрэ [...] онол арга боломжо гуримшанхай. Түсэбэй ёһоор [...] тогтоогдоһон үдэр аймагай хүтэлбэрилхы ту[...]д, хангалгын албанай хүтэлбэрилэгшэд хүдөө га[...] ажалшадтай уулзадаг юм. Иимэ уулзалгын үедэ [...] уншагдадаг, мүн ажалшадһаа олон асуудалнууд [...] байна. Энэ хэмжээ ябуулгын ашатай туһатай бай[...] арсашагүй.

[...]нүүдые олоор уншахын хажуугаар тэдэнэй ша[...] һайжаруулха, лекторэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ [...] «Знание» бүлгэмэй XIII республиканска конфе[...]дээрэ онсо тэмдэглэгдээ. «Белоруссиин партийна [...]ганида суртал бодол нэбтэрүүлдэг кадрнуудые шэ[...]лхо, хүмүүжүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тог[...]оор лекторнүүдые шэлэн томилхо тухайда тусгаар [...]хэй. Лекторэй үгын нэрэ хүндэ, хүсэ нүлөөн тэ[...]эргэжэлһээ, бэлэдхэлһээ болодог байна.

[...] талаар «Знание» бүлгэмэй организацинуудта олон [...]нууд бии гээшэ. «Знание» бүлгэмэй гэшүүд [...]д, лекци уншадагуудынь үсөөн байдаг. Һулахан [...], юрэнхы шэнжэтэй лекцинүүд уншагдадаг байна. [...]нно хүдэлмэридэ ёһын тэдысэ хандаха ушар олон [...] дайралдаһаар. Ёһо дүүргэхын тулада лекци ун[...] нэрэ зүүгээд орхидогшье ябадал үзэгдэдэг юм. [...]ын дутагдалнуудые усадхаха шухала.

[...]торэй үгые хүндэтэй, хүсэ нүлөө ехэтэй болгохын [...] лекцинүүдые тодорхой удхатай, бодото байдалтай [...]лективээйнгээ шиидхэжэ байһан зорилгонуудтай [...] шухала. Лектор хадаа үнэншэмэ үгөөрөө, этигэ[...] баримтануудаараа ажалшадые шэнэ амжалтада [...], доторойнгоо арга боломжонуудые, нөөсэнүүдые [...] түсэб, уялга бэелүүлхэ хэрэгтэ элсүүлхэдэнь ту[...]шатай.

[...]рнүүдтэ мүнөө илангаяа ехэ эрилтэ табигдажа [...]инь ойлгосотой. Хүн зоной эрдэм һургуули ехэ [...]. Хэблэл, радио болон телевидени мэтын мэдээ[...]эргэсэлнүүд олошороо. Иимэ эрхэ байдалда лек[...] мэргэжэл дээшэлүүлхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуу[...] ёһотой. Нэгэ талаһаа, «Знание» бүлгэмэй Буряа[...]ганизацинн правлениин дэргэдэхи научно-методи[...]соведүүд, районуудай организацинууд ажалаа шаа[...] болоно. Лекторнүүдтэ алибаа туһаламжа үзүүлхэ, [...]нуудые, бусад һуралсал эмхидхэхэ шухала. Нүгөө [...], бэлдэгдэһэн лекцинүүдые шалгаха, шэнжэлхэ, [...] шангадхаха зорилго мүнөөнэй эрхэ байдал та[...]байна.

[...] бодолой хүдэлмэрине добтолхы шэнжэтэйгээр, [...] ябуулха, элдэб эсын буржуазна, ревизионис ном[...]дые элиишэлхэ, эрид шууд шүүмжэлхэ гэһэн эрил[...] сурталшадай үмэнэ парти табина. Түсэбтэ табан [...]үнгэрһэн үе соо совет арадай туйлаһан амжалта[...], совет ёһоной ажабайдал, совет хүнэй шэнжэ ша[...]бойсо харуулха гээшэ хархис номнолнуудта эрхим [...] болохо байна бшуу.

[...]ионно пропагандые аша үрэ ехэтэй болгохо, үзэл [...] энэ хурса зэбсэгые ажалшадай политическэ [...] дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулха гэһэн эрилтэ лек[...] үмэнэ мүнөө улам хурсаар табигдана.

Түгэсхэхы жэлэй ГАБШАГАЙ АЛХАМ

620 МЯНГА ГАРАН ХУРЬГАД АБТАБА

1975 оной мартын 20-ной мэдээгээр республикын колхоз, совхозуудта 620.140 хурьган абтаба. Нёдондоной энэ үеынхиһөө 50 мянгаад толгойгоор олон болоно.

Эгээн олон түл Зэдын аймагай ажахынуудта абтаба. Эндэ 102,530 хурьган гаранхай. Тэдэнэй 6.195-иинь эхирнүүд. Борьёогой, «Октябрьский» совхозуудта, «Коммунизм» колхоздо хонид олоороо эхирлэнэ. «Октябрьский» совхозой түрүү хонишод Н. С. Лубсанова, Н. И. Лукин, Ц-Д. Л. Базаров гэгшэдэй даадаг отарануудта зуун хонин бүриһөө зуу холо гаран хурьгад абтанхай. Н. С. Лубсановагай отарынхид 591 эхэ хониноо 720 хурьга түлжүүлжэ байна. Борьёогой совхозой хонишод 10.500 хурьгатай болонхой. Эндэхи суута хонишон Д. Я. Свистунов зуун хонин бүриһөө 130 хурьга абанхай. Мүн хонишон Д. Эрдынеев зуун хонин бүриһөө 110 хурьга томо болгожо байна.

Мухар-Шэбэрэй аймагта 72 мянга гаран, Сэлэнгэдэ — 68 мянга гаран, Хэжэнгэдэ — 45 мянга, Хоридо — 44 мянга гаран хурьгад абтаад, урдынхиһаа һайнаар түлжүүлэгдэнэ. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Б. Г. Банзаракцаева, Хориин совхозой — К. М. Тангэнов, Анаагай совхозой — Г. Д. Доржиева, Ц-Д. Чимитов, П. Жамбалов, Дээдэ-Гайлсын совхозой Г. И. Скворцов, Үдын совхозой — Г. М. Бимбаев, Загаһатын совхозой — А. М. Шамсуддинова, А. М. Шалуев, Хэжэнгын совхозой — Ш. Намжилов, Б. Эжинов, Ж. Генинов, Ц-Д. Будаев болон бусад зуутанай тоодо гаранхай.

Тиигэжэ республикымнай бүхы аймагуудта урда жэлэйхиһээ түл олоор, һайнаар абтажа байнхай. Мүн энэ жэлдэ 13 мянга гаран хонид эхирлэһэн байна. Зэдын, Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Хурамхаанай, Хэжэнгын аймагуудта хонид олоороо эхирлэдэг болонхой.

Тиигэбэшье энэ жэлдэ хонидой хурьга хаяха, бүтэнги хурьга гаргаха, хурьгадай үхэл гарзада орохо ушар урдынхидаал адли үзэгдэһөөр. Байгша ондо хонидой хурьга хаяһанһаа, бүтэнгеэр гараһанһаа алар 13 мянга гаран түл алдагдаа. 7.300 гаран хурьгад үхэһэн байна. Үхэл гарзада ороһон хурьгадай тоо нёдондонойхиһоо 300-гаад толгойгоор үсөөн болоно. Нёдондонойхиһоо олон хурьга үхүүлһэн аймагуудай тоодо Бэшүүрэй, Сэлэнгын, Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй аймагууд ороно. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай ажахынуудта 2 мянга гаран хурьгад дутуу, үхэнги гараһан, 1.200 гаран хурьгад үхэһэн байна. Эдэнь абтаһан хурьгадайнь 5 процент шахуу болоно.

Саашадаа түл түрсэеэ алдахагүй, хурьгадаа һайнаар түлжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал табигдаха ушартай. Энэ талаар Хориин аймагай ажахынуудта ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Аймагай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, парткомуудай гэшүүд эхэ хонидой отарнуудаар саг үргэлжэ ябажа, тэндэ ушарһан дутагдалнуудые дары усадхана. Ажахы бүхэндэ хурьгадта уулгаха хэмэл һүн бэлдэгдэнэ, минеральна тэжээлэй брикедүүд аймагай түбһөө эльгээгдэнэ, мүн ногооной гурил, набшаһата тэжээл хурьгадта үгтэнэ. Хурьгадай хэр зэргээр абтажа байһан тухай мэдээсэлнүүд табан хоног бүхэндэ гаргагдана.

Абаһан бүхы хурьгадаа һайнаар, гарзагүйгөөр түлжүүлхэ гээшэ республикымнай бүхы хонишодой, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, тэндэхи зоотехник-ветеринарна мэргэжэлтэдэй дайшалхы хэрэг мүн. Иигэжэл партиингаа уряада бодото ажалаар харюусаха байнабди.

ЛУГОВОДУУД МҮРЫСЭНЭ

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз жэлһээ жэлдэ сабшалан, таряалангаа һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байдаг. Тиигэһэнэйнгээ ашаар энэ колхоз малдаа бардам хүрэхэ тэжээл абадаг. Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ сабшалан һайжаруулгаар социалис хоёр һарын эхилхын урда тээ колхозой луговодууд дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаба. Жэшээнь, энэ жэл 786 гектар уһалагдадаг сабшалангһаа 12.500 центнер гэхэ гү, али гектар бүхэнһөө 16 центнер үбһэ хуряаха гэбэ. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанһаа 1,3 центнерээр ехэ болохо юм.

Колхозой түрүү луговод Галсан Дармаевич Дондуков даажа абаһан 90 гектар сабшалангай гектар бүриһөө 18 центнер үбһэ хуряаха уялгатай. Иигэжэ түгэсхэхы жэлдэ хамтадаа 1.620 центнер үбһэ түрэл колхоздоо тушааха шадалтай байһанаа Галсан Дармаевич мэдүүлбэ. Колхозой түрүү луговодууд Г. Д. Дондуков Н. С. Батомункуев хоёр хоорондоо мүрысэхэ гэжэ шиидэбэ.

Энэ жэл колхозой луговодуудай социалис мүрысөөнэй шэнэ гурим баталагданхай. Жэшээнь, эгээн ехэ үбһэ бэлэдхэһэн луговодто «Колхозой түрүү луговод» гэһэн хүндэтэ нэрэ олгогдохо, тэрээндэ Хүндэлэлэй грамота, 100 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулагдаха юм.

Мүнөө колхозой луговодууд габшагай хоёр һарынгаа түсэб амжалтатай дүүргэхын тула эршэ зоригтойгоор хүдэлжэ эхилээд байна.

Б. ДУЛМАЖАПОВ, колхозой партийна организациин секретарь.

Загарайн аймаг.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

Ж. ШИРАК МОСКВА БУСАЖА ЕРЭБЭ

Франциин Премьер-Министр Жак Ширак Советскэ Союз соогуур ябаһанаа мартын 23-да Москва бусажа ерэбэ. Тэрэ Эрхүү, Братск хотонуудта хүрэһэн байна. Советскэ Союз соогуур тэрэниие үдэшэн ябалсаһан совет, француз гүрэнэй ажал ябуулагшад Ж. Ширагтай хамта Москва бусаа.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Суудэй пленум

СССР-эй Верховно суудэй ээлжээтэ пленум һаяхан болобо.

СССР-эй Верховно суудэй түрүүлэгшэ Л. М. Смирнов пленум дээрэ элидхэл хээ.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдһээ, социалис зөөри хамгаалха тухай хуулине сахиха тушаа парти, правительствын тогтоолнуудһаа үндэһэлдэг суудүүдэй зорилгонууд тухай асуудалнуудые зүблөөндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэһэн байна.

СССР-эй Верховно суудэй уголовно хэрэгүүдые эрхилдэг суудэй коллегиин түрүүлэгшэ Е. А. Смоленцевэй хэһэн элидхэлые пленум шагнаад, мүн лэ зүбшэн хэлсээ.

Юумэ худалдан абагшадые. захил хэгшэдые мэхэлхэ ушар баримтануудые зайсуулан сарахын тула худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой, хүн зоной ажаһуудал хангадаг, коммунальна ажахын предприятинуудай ажал ябуулгада дайралдадаг дутуу дундануудые саг дары хаража үзэхэ шухала гэһэн эрилтэ пленум табиһан байна.

СССР-эй Верховно суудэй гэшүүн П. Я. Трубниковай хэһэн элидхэлээр пленум тогтоол абаа. Авторай эрхэ тухай хуули гаргалгые суудүүдэй хэрэглэлгын зарим асуудалнуудаар ойлгууламжа үгтэһэн байна.

Хэдэ хэдэн хэрэгүүдээр суудэй шиидхэбэринүүд тушаа СССР-эй Верховно суудэй түрүүлэгшын. СССР-эй генеральна прокуророй хэһэн бурууша алгануудые СССР-эй Верховно сууд мүн лэ хаража үзөө.

СССР-эй генеральна прокурор Р. А. Руденко, СССР-эй юстициин министр В. И. Теребилов пленумэй хүдэлмэридэ хабаадаба.

(ТАСС).

Кабанскын совхозой эрхим механизатор. коммунис ажалай ударник В. А. Идрисов нёдондо ДТ-75 трактораар 782 гектар газар хахалһан, намартаа комбайнаар таряа хуряахадаа 4100 центнер ороохо сутлуулһан амжалтатай. Үбэлдөө тэрэ трактор заһабарилгада хабаадаа.

Коммунист В. А. Идрисов юһэдэхи 5 жэлэй түгэсхэхы жэлдэ бүри ехэ амжалта туйлахаар зоригжонхой. Мүнөө тэрэнэй хүдэлхэ трактор бэлэн болгогдоо, трактористшье бэеэ зэһэнхэй,

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

РЕСПУБЛИКЫН ТҮРҮҮ МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ЗҮБЛӨӨЕ УГТУУЛАН

ДҮЙ ДҮРШЭЛЭЙ ҮРЭ ЕХЭ

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон аймагай ажахынуудай механизаторнууд һүүлэй жэлнүүдтэ ороохо таряанай, тэжээлэй ургамалнуудай, хартаабха, овощой ургаса эрид дээшэлүүлхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулһан байна. Гансахан нёдондо таряалангай газарта 90 мянган тонно наг шэбхэ зөөжэ тарааһан, 7.850 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулһан ба тарилгана агротехническэ эгээл һайн саг болзорто үнгэргэһэн юм. Һүүлээрнь бог буртаг үбһыень, хорхой шумуулнуудыень усадхахын тула самолёдоор, мүн трактор, машинануудта тодхогдодог түхеэрэлгэнүүдээр 21 мянган гектарта гербицид сасаһан байна. Эдэ бүхы хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулһанай ашаар нёдондо зундаа хэды ган гасуур болобошье, аймагай таряашад гүрэндэ ороохо тушааха түсэбөө сүм дүүргэжэ, үрэһэ хүрэнгөө хүсэд хүрэхөөр хаажа абаһан гээшэ.

Ургаса хуряалгын һүүлээр аймаг дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходо, Байгалай совхоз эрхимлэжэ гараа һэн. Тус ажахы нёдондо гектарай 14,5 центнер таряа суглуулжа абаа юм. Тинхэдэ хартаабхашадай звенонууд сооһоо Кабанскын совхозой хартаабхашад урда мэтэ шалгараа. Энэ ажахын хартаабхашадай звенонууд дунда сэргээр гектарай 132 центнер хартаабха хуряаһан байна.

Сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, үбһэшэдэй звенонууд, механизаторнууд ургуулһан ургаса тэ түргэн болзорто, гээлтэ хоротодо оруулангүй хуряажа абаа һэн. Эндэ илангаяа комбайнернууд: Кабанскын совхозой Ф. М. Котов, «Шергинский» совхозой А. В. Тыхенов, Байгалай совхозой М. Я. Мордвин гэгшэд тус тустаа 5 мянга гаран центнер ороохо сохижо, комбайнернуудай бүхэроссин мүрысөөндэ шалгараа бэлэй. Мүн Ажалай алдар солын III шатын орденоор шагнагдаһан Байгалай совхозой ущинэй механизатор И. Я. Суворов, Ойморой совхозой Д. В. Шестаков болон бусад эрхим амжалта туйлаа.

Иигэжэ механизаторнуудай, ногооной гурил бэлдэхэ агрегадта ажаллагшадай, мүн шефскэ туһаламжа үзүүлдэг промышленна, автотранспортна предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй оролдосотой шударгыгаар ажаллаһанай ашаар 156.500 центнер үбһэ, 1.000 тонно ногооной гурил бэлэдхэжэ, 48.035 тонно силос, 2.250 тонно сенаж даража, чиинтынгээ адууһа малда бардам хүрэхэ тэжээл нөөсэлжэ абаһан байна.

Олохон механизатор, мэргэжэлтэдэй мэдүүлһэнэй ёһоор, ороохо таряанай, тэжээлэй ургамалнуудай, хартаабхын ургаса наймадахи табан жэлдэ орходоо үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада мүнтэй дээшэлээгүй, нэгэл хэмдээ байһаар. Энэ ямар ушарһааб гэбэл, нэгэдэхеэр, аймагай ажахынуудай мэргэжэлтэд газар элдүүрилхэ, ургаса харууһалха агротехникээ жэгдэ һайжаруулнагүй, наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэеэ ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэнэгүй гээшэ. Хоёрдохёор, аймагай түрүү механизаторнуудай дүй дүршэл, онол аргануудые үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэгүй, нэбтэрүүлэгдэнэгүй. Энээнһээ боложо, ажахынуудай бригада, звенонуудай туйлаһан амжалта, дүнгүүд хоорондоо ехэ илгаатай байна. Жэшээлбэл, Байгалай совхозой хоёр бригадые — Нюкска, Еланиин бригадануудые зэргэсүүлэн харахада, дүнгүүдынь ехэ илгаатай гэхэ гү, али Нюкска бригадын механизаторнууд газарайнгаа үрэжэлэй хэды һайншье һаань, Еланиин бригадаһаа гектарай 1,8 центнер таряа багаар хуряажа абаа. Тинхэдэ Кабанскын совхозой хартаабхашадай гектар бүриһөө 140—150 центнер ургаса абажа байхадань, Байгалай, «Шергинский» совхозууд оройдоол 70 центнер хартаабха хуряана. Энэ илгаань юунһээб гэбэл, нэгэдэхеэр, дурсагдагша бригада, ажахынуудай механизаторнууд, агрономууд түрүүшүүлдэл адли газараа һайнаар элдүүрилнэгүй, наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгээе ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэнэгүй, тарилгаа нэгэн гэбэл дан эртүүр, үгышье һаа, хожомдуулна гээшэ. Хоёрдохёор, бог буртаг үбһыень саг дарыдань усадхаагүй дээрэһээ бүхы ургасань доошолно. Гурбадахяар, тарилгадаа муу шанартай үрэһэ хэрэглэнэ гэжэ хэлэлтэй. Жэшээлбэл, аймагай совхозууд нёдондо ороохо таряанайнгаа үрэһэ хүрэнгын 45 процентые I—II классай шанарта хүргөө юм. Мүнөөшье үрэһэ хүрэнгынь 50 процент тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй байһаар. Иигээд ерэхэлээрээ жэл бүри муу шанартай үрэһөөр тарилга хэхэдээ яагаад баян ургаса хуряаха бэлэй.

Энэ гол шухала дутагдалаа дары усадхахын тула байгша оной хабарһаа эхилжэ, ажахы бүхэн үрэһэнэй бригада, звенонуудые эмхидхэн, тэдээндэ һайн үрэжэлтэй газар даалгаха ба минеральна үтэгжүүлгэ хүсэд хүрэхөөр үгэхэ болоно. Гадна тарилга, хуряалгаяа тон богони болзорто үнгэргэхэ, бог буртаг үбһыень заабол усадхажа байха зэргэтэй. Мүн минеральна үтэгжүүлгэеэ гол түлэб уһалагдадаг газарта оруулха ба поли дээрэ наг шэбхэ, торфтой холигдоһон үтэгжүүлгэ шадаал һаа ехээр гаргажа тарааха болоно.

Ороохо таряанай ургаса дээшэлүүлхэһээ гадна, кукуруза, куузикугай ургаса бэһал эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулхаар болонхой. Ушарынь хадаа һүүлэй жэлнүүдтэ эдэ ургамалнуудые тариха, харууһалха заабаринууд бүдүүлигээр хазагайруулагдана. Энээнһээ боложо манай шэмэтэ тэжээл багаар хуряагдана. Тэрэшэлэн сабшалангаа заабол зэзэтэй болгохо, үрэжэлыень эрид һайжаруулха, уһалха, бургааһанһаа, дошо болдогһоо сэбэрлэхэ зэргэтэй. Эдэ бүхы шухала зорилгонуудаа жэншэдгүй бэелүүлжэ шадабал, энэ аймагай механизаторнууд баян ургаса хуряаха яһала аргатай байна.

Байгша түгэсхэхы жэлдэ аймаг бүхыдөө 30.500 гектарта ороохото, 12.305 гектарта тэжээлэй ургамалнуудые, 1.112 гектарта хартаабха, 200 гектарта овощ тариха түсэбтэй. Энэ ехэ газарһаа тогтууритай баян ургаса абахын тула 6.000 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулха, 28 мянган гектарай намарай паар культиваци хэхэ ба наг шэбхэ, торф ехээр зөөжэ гаргаха зорилготой. Богонёор хэлэхэдэ, хэхэ ажалынь тарилгын эхилтэр ехэ байна. Хэрбээ бүхы машина, техникээ эрхимээр бэлдэжэ, тарилгаа ажалай 12 үдэрэй туршада үнгэргэжэ, ургасаа һайнаар харууһалбал, байгша ондо гектарай 17 центнер таряа, 120 центнер хартаабха, 170 центнер овощ хуряажа абаха зорилго хараалба.

Үдэр, хоногууд түргэн үнгэржэ, хабарай тарилгын халуун хаһа ойртожол байна. Кабанскын аймагай механизаторнууд хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө зүблөөндэ хэлсэгдэһэн дутагдалнуудаа дары усадхажа, түрүү дүй дүршэлөө үргэнөөр дэлгэрүүлдэг, нэбтэрүүлдэг болоһой гэжэ найдахаар.

В. ЖИГЖИТОВ, манай корр.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Е. Н. СЫНОВЕЦЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, мүн партийна органуудта олон жэлэй туршада аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь түлөө КПСС-эй обкомой протокольно таһагые даагша Евгения Николаевна **Сыновецые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной мартын 24.

[...]НГАЛТАДА БЭЛДЭНЭ

[...] торжомой ба рай[...] [...]оной таһагые [...] городской болон [...] гүйсэдхэхэ [...] секретарьнарай [...] зүблөөн нэр[...] партийна [...] комитедтэ бо[...]

[...]эй Буряадай АССР-[...] Соведүүдые, мүн [...] Соведүүдые һунгаха [...]удта эмхитэйгээр [...]ранние үнгэргэхэ [...] энэ зүблөөн [...]гдээ.

[...]эй обкомой партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин таһагые даагша **А. Б. Бардонов**, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй эмхидхэлэй таһагые даагша **Г. И. Воронин** мэдээсэлнүүдые хэһэн байна.

Эдэ һунгалтануудай гүнзэгы удха шанартай, угаа өрөө байһан тушаа нүхэр Бардонов онсо тогтоо. Эдэ Соведүүдэй депутадта кандидадуудаар аяар 8700 хүн дэбжүүлэгдэхэ, 50 мянга шахуу хүн һунгуулиин элдэб комиссинуудта хүдэлхэ байна бшуу. Эдэ олон түлөөлэгшэд ажалшадай суглаануудаар дэбжүүлэгдэхэ зэргэтэй. Тиимэһээ энэ шухала хүбөөр бүтээхэ эрилтэ партийна, советскэ органуудта табигдана.

Тиихэтээ хамта һунгалтада бэлэдхэлэй ябажа байха үедэ депутадуудай, нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй ажал ябуулгые улам эдэбхижүүлхэ шухала, бүхы депутадууд, гүйсэдкомууд өөрынгөө хэһэн хүдэлмэри тухай һунгагшадайнгаа үмэнэ заатагүй тоосохо уялгатай гэжэ нүхэр Бардонов хэлээ. Һунгуулиин үйлсэтүүлгэдэй сар соонь һайнаар бэлдэхэ, һунгалтын документнүүдые зүбөөр бэлдэхэ тухай асуудалнуудта нүхэр Воронин анхарал табяа.

Зүблөөнэй хүдэлмэридэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь **И. Д. Черняков**, республикын Министрнүүдэй Соведэй эмхидхэлэй-инструкторска таһагые даагша **А. И. Попов** гэгшэд хабаадалсаһан байна.

В. ОРЛОВ.

ХАРЮУСАЛГАТАЙ БАЙХААР ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ

Манай совхоз тусгаар ажахы болон байгуулагдаhaap долоон жэл болобо. Энэ хугасаада ажахын коллектив нилээдгүй урган бэхижээ, ажалайнгаа дүй дуршэл баяжуулаа. Хүдөө ажахын продуктнуудые элбэгээр абаха, гүрэндөө тушааха талаар горитой алхам хэгдээ гээшэ. Партиин хараалhан зорилгонуудые бэелүүлхэ ехэ тэмсэлдэ совхозойнгоо хүдэлмэрилэгшэдые элсүүлхэ, тэдэнине даалгагдаhан хэрэгтээ харюусалгатай, үнэн сэхэ, шударгы байхаар хүмүүжүүлхэ тушаа партийна организаци, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, рабочком бага бэшэ анхаралаа хандуулhан, олонитын дунда хүдэлмэри ябуулха талаар баhал нилээдгүй дүршэл шадабаритай болоhон байха юм.

Ажалай журам улам бэхижүүлhэнэй, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэнэй, ажалшадай дунда ниитэ политическэ хүдэлмэри haйнаар ябуулдаг болоhоной ашаар, совхознай hүүлэй үедэ үйлэдбэриингөө түсэб, абаhан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ гэжэ хэлэлтэй. Жэшээнь, табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ хүшэршэг зорилгонуудые хараалhан байгаабди. Тингэбэшье hү худалдаха түсэбөө 115 процент, мяха—106 процент, hooho—106 процент дүүргэhэн байнабди.

Хамтынгаа хэрэгтэ үнэн шударгы байхаар ажалшан бүхэниие хүмүүжүүлхэ хүдэлмэреэ партком болон профсоюзай рабочком ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэй, ниитын эмхинүүдтэй нягта барисаатайгаар ябуулна. Илангаяа мэргэжэлтэдэй үүргэ болон уялгые дээшэлүүлхэ асуудалда анхаралаа онсо табинабди. Юуб гэхэдэ, үйлэдбэриин коллективүүдэй гэшүүдтэй үдэр бүри харилсан хүдэлжэ байдаг эдэ нүхэд өөhэдынгөө даажа байhан участок дээрэ ажалладаг хүнүүдтэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха арга боломжотой байна бшуу.

Тиин парткомтой хамта рабочком үйлэдбэри дээрэ мастерай, мэргэжэлтын дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлхэ тухай асуудал бэлдэжэ, партийна суглаанай үзэмжэдэ табиhан байгаа. Зүб зүйтэй hанамжа, дурадхалнууд оруулагдаа, шүүмжэлхы ажаглалта, заабаринууд хэлэгдээ hэн. Тэрээнhээ хойшо үйлэдбэриин участогуудые даагшадай, мэргэжэлтэдэй эрхэ түлөөлэлгэ дээшэлүүлэгдээ, энээнтэй хамта тэдэнэртэ эрилтэ улам ехээр табигдадаг болоо. Мүнөө мэргэжэлтэдэй ажал ябуулгые ганса үйлэдбэриин дүнгүүдээр бэшэ, мүн ажалшадай дунда хэр зэргын ниитын хүдэлмэри ябуулжа байhанаарнь сэгнэнэбди.

Һүүлэй үедэ совхозой мэргэжэлтэд хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэр бултадаа парткомой зүгhөө даабаритай болонхой. Тэдэнэй олонхинь политинформаторнуудаар томилогдожо, малшадай, механизаторнуудай коллективүүдтэ ошожо, ажахы, аймаг, республика болон орон дотор боложо байhан hонинууд тухай, партии, правительствын абаhан тогтоолнууд тухай мэдээсэжэ, тайлбарилан ойлгуулдаг болонхой. Тиихэ зуураа тэдэ нүхэд фермэ, бригадануудай гансал үйлэдбэриин хүдэлмэрөөр бэшэ, харин ажалшадай байра байдалаар, ажаhуудалай эрилтэнүүдые хангалгаар hонирхоно, ушарhан дутуу дундануудые усадхаха хэмжээнүүдые абана.

Жэшээлхэдэ, совхозой экономист В. Р. Виноградова, зоотехник Н. А. Албашеев, отделениие эрхилэгшэд В. И. Лукашонок, Ч.-Р. Г. Гунгаров болон бусад энэ талаар hайн жэшээ харуулна. Эдэ нүхэд пропагандистаар, агитатораар хүдэлдэг юм. Тэрэшэлэн совхозой директор С. Л. Козлов хүтэлбэрилэгшэ байхаhaa гадна, ажалша зониие хүмүүжүүлэгшэ байха үүргэеэ hайнаар дүүргэнэ. Эдэнэр суглаан дээрэ гү, али контор соо, мүн ажал дээрэнь хүдэлмэришэдтэй ходо уулзажа, хөөрэлдэжэ байхаhaa гадна, тэдэнэй гэртэнь ошожо, нүхэр ёhoop хөөрэлдэдэг, ажабайдалаарнь hонирходог шуу. Жиирэй ажалшадтай иимэ дүтын харилсаатай байхада, ажахын хэрэгэй бүтэсэ урагшатай. Хүнүүдшье хамтын хэрэгэй түлөө зүдхэмжэ ехэтэй болоно ха юм.

Гэхэтэй хамта хүн зониие хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри хадаа гансал парткомой, рабочкомой хэхэ хэрэг гэжэ тоолоод, ажалшадай дунда хүдэлмэри ябуулха дурагүй зарим мэргэжэлтэд бии байhaap. Угайдхадаа, тэдэнэр хүдэлмэришэдэй суглаанай ямар ехэ хүмүүжүүлхы үүргэтэй байhые хүсэд ойлгоногүй. Иимэ hожоргүй, харюусалгагүйгөөр ниитын хэрэгтэ хандадаг мэргэжэлтэдэй хүдэлдэг участогта зүблөөн, суглаан тон үсөөн болоно, суглаан дээрэ абтаhан шиидхэбэринүүдынь хүсэндөө хүргэгдэнгүй үлэшэнэ.

Үйлэдбэри эмхидхэн хүтэлбэрилэгшэ, хүнүүдые хүмүүжүүлэгшэ байха үүргэеэ муугаар дүүргэдэг зарим мэргэжэлтэдэй алдууе ойлгуулха, тэдэнэй эдэбхиие hэргээхэ талаар совхозой партком, рабочком тусгаар хүдэлмэри ябуулна. Ниитын ажал ябуулга гээшэ ямаршье түлбэригүй, зүгөөр тон хүндэтэй, уялгата тушаалhaa гадуур бэелүүлэгдэхэ хэрэг мүн гэжэ тэдэндэ ойлгуулхые оролдонобди.

Һуралсалай энэ жэлдэ коммунис ажалай хоёр hургуули эмхидхэhэн байнабди. Энэ hуралсалда haалишад, үхэршэд олоор hурадаг байна. Мүн политическэ гэгээрэлэй hуралсалда коммунистнуудтай хамта партийна бэшэ эдэбхитэдые хабаадуулдаг болообди.

Совхозой коллектив дотор ябуулагдадаг эмхидхэлэй, политическэ болон хүмүүжүүлгын бүхы хүдэлмэри хадаа КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд соо табигдаhан эрилтын үндэhөөр ябуулагдана гээд хэлэлтэй. Ажалай хуули ёhо баримталдаггүй ябадалтай, hүзэг биширилтэй гү, али муу абари зантай тэмсэхэ асуудалнуудаар манай лекторнууд, элидхэлшэд ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Фермэ, бригада бүхэндэ политическэ мэдээсэл хэгдэнэ, үйлэдбэриин зүблөөн, суглаанууд ходо үнгэргэгдэнэ. Хүдэлмэришэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ hургуулинуудай хэшээлнүүд баhал хүмүүжүүлхы удха шанартай байна. Мүнөө эдэ hургуулинуудта 30 малшад, 32 тракторист hурана. Эдэ бүгэдэ, мүн бусадшье хэмжээ ябуулганууд ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэмнай hайн нүлөө үзүүлжэ байhаниинь дамжаггүй. Тиибэшье энэ талаар дутагдалнууд үшөөл олон үзэгдэнэ. Архидаха, ажалдаа гарахагүй ушар дайралдаhaap. Үйлэдбэриин зүблөөнэй, хүдэлмэришэдэй суглаанай нүлөөлхы үүргые бүри дээшэлүүлхэ уялгатайбди. Журамгүйшүүлые совхозой директидэ, парткомдо, рабочкомдо дуудажа хөөрэлдэхэдэ баhа ехэ туhатай байдаг гээшэ. Мүрысөөнэй гуримай ёhoop хараалагдаhан мүнгэн шангынь ажалай журам эбдэгшэдтэ үгэхэгүй, тэдэнэй хэрэгые нүхэдэй сүүдтэ дамжуулан үгэхэ гэхэ мэтын хэмжээнүүдыешье хэрэглэхэ ушар гарана.

Социалис мүрысөөнэй хүмүүжүүлхы ехэ удха шанартай байhаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Тиимэhээ мүрысөөндэ шадаал haa олон хүнүүдые хабаадуулха гэжэ партком, рабочком болон совхозой директи ехэ оролдолго гаргадаг гээшэ. Мүнөө манай ажахыда мүрысөөндэ хабаададаггүй нэгэшье хүн байхагүй. Хонишон, үхэршэн, haалишан, механизатор, барилгашан бүхэн тус тустаа өөhэдын социалис уялгатай, мүрысөөндэ эдэбхитэй оролсонхой. Тиихэдэ совхозой коллектив энэ жэлдэ бүхыдөө 8760 центнер hү, 5100 центнер мяха, 725 центнер hooho гүрэндөө худалдажа, табан жэлэйнгээ түсэбые бүхы дээрэнь декабриин 25-да дүүргэхэ уялга абанхай. Хабарай эртын тарилгын хүдэлмэриие 10—12 үдэр соо дүүргэхэ, пашэ газар элдүүрилжэ, олон жэлэй ногоо ехээр тариха зорилготойбди. Эдэ зорилгонууд имагтал социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэнэй ашаар туйлагдаха байhаниинь мэдээжэ.

Мүрысөөнэй ябасын дүн hара бүри согсологдожо, фермэ, бригадануудай коллективүүдтэ зүбшэн хэлсэгдэнэ, түрүүшүүл хүндэтэйгөөр нэрлэгдэнэ, гээгдэгшэд шүүмжэлэгдэнэ. Эдэ суглаанууд дээрэ рабочкомой түлөөлэгшэ гү, али парткомой секретарь, отделениие эрхилэгшэ, ахамад мэргэжэлтэд байлсадаг. Эдэнэр дутуу дундануудые элирүүлжэ, тэдэниие усадхаха арга замуудые заажа үгэдэг, туhалдаг заншалтай.

Һара бүриин hүүлдэ мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолhон бюллетень олон хэhэгээр гаргагдажа, фермэ, бригада бүхэндэ тараагдадаг юм. Түрүүшүүлэй хүндэлэлдэ совхозой түб тосхондо ажалай алдар солын туг үргэгдэнэ. Энэ шухала ушар тухай түрүүшүүлэй гэр бүлэдэ парткомой, рабочкомой, дирекциин зүгhөө амаршалгын бэшэг эльгээгдэдэг. Хахад жэлэй дүнгөөр мүрысөөндэ эрхилэгшэдэй дүрэ зураг Хүндэлэлэй самбарта табигдана. Харин жэлэй дүнгөөр түрүүшүүлдэ Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ шан, бэлэг барюулагдана. «Мэргэжэлээрээ эрхим» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдоно.

Эдэ бүгэдэ ёhололнууд, мүн совхозой, аймагай түрүүшүүлэй зүблөөнүүдтэ хабаадалга гэхэшэлэн угаа ехэ удха шанартай хэмжээнүүд. Эдэнэр мүрысөөнэй нүлөөе, тэрэнэй хүмүүжүүлхы үүргые улам дээшэлүүлнэ гээшэ. Манай совхозой ажалшадай дунда эмхидхэгдэжэ байгаа социалис мүрысөөн ниитэ политическэ хүдэлмэриие ажалшан бүхэнэй ажалай тодорхой дүнгүүдтэй нягта холбоотойгоор ябуулха арга олгоно.

Мүрысөөндэ илагшадые, моральна талаар урмашуулха хэрэгтэ ушардаг бэрхэшээлнүүд тухай эндэ тобшоор хэлэхэ дуран хүрэнэ. Мүнөө худалдаа наймаанда бии байhан Хүндэлэлэй грамотанууд даншье haa үзэмжэгүй байдаг. Тиимэhээ грамота болон дипломуудые haйхан хабтаhатайгаар, уран гоёор хээ haa, ямаршье үнэтэй сэнтэй бэлэгhээ дутахагүй, олон жэлдэ хадагалжа байха дурасхаал болохо бэлэй. Мүнөөдэрэй шухала зорилгонуудые тодорхойлhон политическэ плакадуудшье наймаанда байхагүй. Эдэ бүгэдэ зүйлнүүд тухай анхарал хандуулмаар болоо гээшэ ха.

Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалгада харюу болгон, манай совхозой ажалшад малай үбэлжэлгые haйнаар үнгэргэхэ, хонидой түл олоор абажа, толгой тоолон түлжүүлхэ, хабарай тарилгада haйнаар бэлдэхэ хүдэлмэрeэ эдэбхи үүсхэлэй оршон байдалда үнгэргэжэ байна. Олон хүдэлмэришэд угтамжын түсэб абанхай. Эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриин нүлөөн, доро ажалшадай урма зориг улам ехээр бадарна. Манай совхозой коллектив юhэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабариие амжалтатайгаар дүүргэхэнь лабтай.

М. ЛАЗАРЕВ,
Яруунын аймагай «Юбилейный» совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

БУРЯАДАЙМНАЙ...
химүүдэй эрхим h...
шан Любовь Нико...
Седых республика...
гоо түрүүлэн үнеэн...
hөө жэлэй турша...
мянган килограмм...
haажа, бусадта...
жэшээ харуулhан...
Тиигэжэ суута haал...
хэдэн жэлэй турша...
hалгаряагүйгөөр...
бүриhөө 6 мянган...
грамм хүрэтэр hү...
үндэр амжалта түй...

Манай штатна...
фотокорреспондент...
Гаученовэй зураг...
аймагай Совэдэй...
тат, Ленинэй хоёр...
то Л. Н. Седых...
Улаан-Үдын аймаг...
реченскэ эхин hургу...
hурагшадай дунда...
хыень харанат.

ТҮРҮҮ АРГА ХЭРЭГЛЭНЭГҮЙ

Түнхэнэй аймагай мал ажалай үнгэрhэн жэлнүүдэй дүн абажа харахада, үхэр малай үүлтэр haйжаруулха, тоо толгойень олошодуулха, мүн үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлхэ ажалые нилээд гуримшуулхаар гэжэ тэмдэглэлтэй. Жэшээнь, 1971 ондо аймагай ажахынууд бүхы үнеэдэйнгээ 60 процентые искусственна аргаар үрэжүүлhэн haa, 1972—1973 онуудта оройдоол 49 процентыень, харин нёдондо минил 44 процентыень үрэжүүлhэн байна. Энэшье жэлдэ үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри haйнаар ябуулагдана гэхын аргагүй. Мартын 1-нэй мэдээгээр, аймаг соо бүхыдөө 2.116 үхэр ороондо оруулагдаа, тэрэнэйнь 1.252-ынь лэ искусственна аргаар.

Түнхэнэй, Саянай совхозуудта, «Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри илангаяа муугаар ябуулагдана.

Түнхэнэй аймагта иимэ байдалай тохёолдоhоной шалтагаануудайнь нэгэн гэхэдэ, ажахынуудай зооветеринарна мэргэжэлтэд малаа түрүү аргаар үрэжүүлжэ, үүлтэрыень haйжаруулха, үнеэдэй hубайралгые усадхаха хэрэгтэ анхаралаа hулаар хандуулна. Техник-үрэжүүлэгшэдые шалганагүй, тэдэниие hурганагүй, туhалнашьег й. Үрэжүүлгын пунктнууд ямар байра байдалтайб, тэрэнь зоотехническэ эрилтэдэ хэр зэргэ харюусанаб гэжэ хэншье hонирходоггүй байна. Үрэжүүлгын ябаса тухай тэмдэглэжэ байдаг тусхай дэбтэр фермэнүүдтэ үгы. Зоотехническэ тоо бүридхэл, согсолборинуудшье мүртэй хэгдэнэгүй. Зарим совхозуудта тусхай мэргэжэлтэй техник-үрэжүүлэгшэд дуталдана.

Эдэ мэтын дутуу дунданууд малай үүлтэр haйжаруулха, искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэридэ хүлисэшэгүй ехэ haад хэнэ.

И. БОЧКАРЕВ,
республикын племпредприятиин ахамад зоотехник.

ТРАКТОР АГТЫН АЯ[...] ЗЭДЭЛҮҮЛhЭН ЭХЭ[...]

1930-аад ониие hанаад үзэе. Нютаг бүхэндэ haял ажахыгаа түбхинүүлжэ байhан колхозуудта газар хахалжа, таряагаа тариха гэхэдэ, сарнууд болон моридhоо бэшэ унаа гэжэ байгаагүй. Уданшьегүй «Фордзон» тракторай бии боложо, хойноо хоёр анзаhа шагтагалаад тунга газар хахалжа эхилхэдэнь, энэ түмэр «хүлэгэй» хүсэтэйе талын буряадууд зүүдэн мэтээр гайхалдан хараа бэлэй. Тиихэдэл нютагай залуушуул «Трактор агтын аялга тала дайдыемнай сууряатуулна» гэhэн дуу зохёожо, ханхинаса дуулалдажа абадаг hэмнай даа. Эгээл тиихэдэ — түрүүшын трактор хараhан хүбүүд, басагад «би трактор жолоододог боложо, тала дайдаар харайлгахаб» гэжэ бүтүүхэн сэдьхэдэг hэн. Тэрэ үеын трактористнарые нютагай залуушуул ямар нэгэ дээдын изагуурай шэдитэй зон мэтээр харадаг бэлэй. Эгээл тэрэ үедэ булад хүлэг жолоодохо эрмэлзэл Санжи Гомбоевагай hанал бодолдо түрэhэн юм. Санжи тиихэдэ Баян-Голой долоон жэлэй hургуули дүүргэжэ, одоошье «гарынь гангагада» хүрөөд ябаhан байгаа ха.

1939 он. Хүнтэйн үргэн талаар трактор агтын аялга зэдэлнэ... Һаял 18 наhaяа хүрэжэ ябаhан Санжи Могойтын МТС ошожо, трактористын курсада hураад, «булад хүлэгтэ» мордобо. Санжи Гомбоевагай колесно тракторта hуунхай. Баруун Хүнтэйнгөө газар хахалжа, борнойлжо, таряа тарижа эхилхэдэнь, нютаг зониинь одоошье гайхалдаа, хүбүүд, басагад атаархалдаа бэлэй. — Харыт, нүхэд, яаhан саг гээшэб, эхэнэр хүн аад, энэ галтай тэргэдэ hуугаад иишэ тиишэ гүйлгэнэ, харайлгана. Энэнь нэгэтэ хүмэрижэ гай түбэг татахагүй юм аа гү? Ондоо хүдэлмэри оложо ядаа юм гү, haалишан, хонишоншье болоо haань, таараха байгаал даа, — гэхэ мэтээр тэрэниие хараhан нютагайнь үбгэд, хүгшэд дураа гутаhан янзатайгаар хөөрэлдэдэг, өөртэнь хэлэдэгшье hэн.

— Тиихэ үедэ жэгтэйл hонин саг байгаа даа. Нютагтаа шэнэ юумэнэй бии болоходо, заримашуул hонирхохо, haйшааха, нүгөөдүүлынь — буруу hөөргэнь татахые оролдодог байhан юм, — гэжэ Санжи Гомбоева тэрэ сагаа hанан hанан хөөрэнэ.

Тэрэ сагта эхэнэр хүндэ трактористаар ажаллахань хүшэр хүндэ байгаа. Мотоороо гараараа эрьюулжэ, трактораа хүдэлгэхэ, буразда гай захада гарахадаа, анзаhaяа бар хүсөөрөө үргэжэ, халаан соогоо хэдэн мэшээг түлеэ тракторайнгаа бункер уруу хэжэ худхаха гэхэ мэтэ хүдэлмэри хэгдэдэг бэлэй. Тиихэдэ Санжи, тэрээнтэй сугтаа хүдэлжэ эхилhэн Эржима Аюшеева гэгшэд эдэ бүгэдэhөө тунхарягүй бэлэй. Эрэшүүлтэй суг ажаллахада туhатайшье, haйншье байдаг hэн. Юуб гэхэдэ, хүшэр хүндэ юумые хамhалсаад, үргэлсөөд үгэхэ, мотоорыешни эрьюулэлсэхэ. Илангаяа тэрэ «НАТИ», «ЧТЗ» маркын тракторай хүндэ мотоорые гараараа эрьюулхэ болоходоол, дүтэ хүдэлжэ ябаhан эрэшүүлдээ хандадаг байгаа.

Ойроо хүргэгдөөгүй Хүнтэйн үргэн талын трактор агтын хүсөөр элдүүрилэгдэдэг болоходо, алтан шэниисэ долгитон намилзажа, нютагай малшад, таряашадай нюдэнэй хужар, сэдьхэлэй баяр болоhоhoo гадна, ажахынуудай, мүн колхозой гэшүүдэй амбаараар дүүрэн таряан суглуулагдадаг саг одоошье ерээ бэлэй. Он жэлнүүдэй үнгэрхэ бүри дүршэжэ, ажахын эрхим трактористка болоhон Санжи Гомбоева эрхим бэрхэ ажалайнгаа түлөө колхозой правлениин, партийна организациин зүгhөө баяр баясхаланда хүртэдэг, үнэтэ бэлэгүүдээршье шагнагдадаг hэн. Мүнөө Санжи Урбагаевна Гомбоевагай гэртэнь Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй гурбан грамота, КПСС-эй райком, аймгүйсэдкомой, колхозойнь хэдэн арбаад грамота тусхай данса соо хадагалаатай байдаг. Гадна Санжи Гомбоевагай энгэртэ Ажалай Улаан Тугай орден, «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай жэлнүүдтэ габьяата ажалай түлөө», «Шэнэ газар хахалhанай түлөө», В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн баярай медальнууд, «РСФСР-эй хүдөө ажахын социалис мүрысөөнэй отличник» гэhэн значогууд ялардаг.

Хамтынгаа ажал hаял түбхинүүлжэ байтарнай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайн эхилээ hааб даа. Фашис нохосуудhаа Эсэгэ ороноо хамгаалхаар нютагай эрэшүүл булта шахуу фронт мордожо, нютагтамнай хүшэр хүндэ саг хүрэжэ ерээ бэлэй. Санжитай сугтаа хүдэлжэ ябаhан тракторист нүхэдэй олонхинь «булад хүлэгүүдээ» орхижо, Эсэгэ ороноо хамгаалхаар холын аян замда мордоо hэн. Фронт мордогшодой орондо залуу хүбүүд, басагадые тон богонихон болзорто hургаад лэ тракторта hуулгаха баатай болгогдоhон саг байгаа... «Санжи, ши колхозой дүршэлтэй трактористнуудай нэгэн болобош. Энэ үдэрhөө тракторно-таряан ажалай залуушуулай бригадые абажа, залуу механизаторнуудаа дахуулжа ябаха болобош», — гэжэ МТС-эй директор колхозой правлениин түрүүлэгшэ хоёр тиихэдэ Гомбоевада хэлээ бэлэй.

— Хүшэрхэн hэн даа. Хүн дуталдаха. Тракторай эбдэрхэдэ, запасной часть, детальнуудые олохогүйш. Тарилгаяа арай шамай дүүргээд байтаршни, паар хахалха, ажахын бусад хүдэлмэришье хэхэ саг гарадаг байhан. Заримдаа тракторайнгаа хээрэ унтаршоо haa, хоёр гарайнгаа холотор мүнөөхи мотоороо эрьюулхэш, — гээд Гомбоева үгэеэ таhалдуулна.

...Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ совет эхэнэрнүүдэй үзэгдөө, дуулдаагүй баатаршалга харуулhаниинь хүн бүхэндэ мэдээжэ. Тиин эдэнэр сэрэгтэ ошоhон нүхэдэйнгөө түлөө ажаллаха, үхибүүдээ хүмүүжүүлхэ, фронтдо эдеэ хоол, хубсаhа хунар эльгээхэ гэхэ мэтэhээ эхилээд, хургаа даража тооложо хүсэхөөр бэшэ үдэр бүриин ажал хэрэгүүд... Он жэлнүүдэй ошохо тума маанадые энхэрэгшэ буурал сагаан толгойтой эжынэрэй, эгэшэнэрэй сарюун haйхан шарайе, тэрэ сагай хатуу шэрүүн жэлнүүдтэ эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллажа ябаhыень hанан hанан, haйн haйхан юрөөл табин, залуу үетэндөө хөөрэн дамжуулжа, тараажа ябаха гээшэ бидэнэрэй нангин уялга бшуу.

Дайнай эхилhэн түрүүшын үдэрhөө... хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад, совет интеллигенци агуу ехэ габьяа гаргаа. Тэдэнэр Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэдтэй суг хамта шэн габьяата ажалаараа дайсаниие дараха илалта шэрээгээ. Дайнай бүхы үедэ фронт тыл хоёр нэгэ лагерь болоhон байгаа» гэжэ «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ д[...]
вет арадай түйла[...]
тын 30 жэлэй ой[...]
КПСС-эй Централ[...]
тедэй баталан аба[...]
тоол дотор онсол[...]
лэгдэнхэй.

Тогтоол дотор [...]
эдэ үгэнүүд бүхы [...]
дай, тэрэ тоодо, Сан[...]
гаевна Гомбоевага[...]
лые үндэрөөр сэг[...]
нүүд болоно бшуу.

Нээрээшье, тэрэ [...]
кументнүүдые [...]
хада, тылдэ үлэ[...]
хүгшэд, залуушуу[...]
ха нойргүй ажал[...]
hан тухай мэдэжэ [...]
Санжи Гомбоевагай [...]
дын гэшүүд хала[...]
гөө даабари холо [...]
дүүргэдэг бай[...]
өөрөө ЧТЗ трактор[...]
сэбөө 300-гаад [...]
дүүргэдэг байгаа.
хабарай тарилгын [...]
дэн зуугаад кило[...]
рагдаhан түлөө,
дээшэ килограмм [...]
автол алмажа гар[...]
Мүн бригадынь [...]
шүүд баhал иимэ [...]
жалта түйлажа, [...]
Бурят-Монгол» гэ[...]
ледуудай болон т[...]
колонно байгуулха [...]
суглуулагдаhан жас[...]
дынгөө хубитые о[...]
hан байна. Эдэ бүг[...]
шэр хүндэ гэлсэдэ[...]
даа табиhан зори[...]
бөө дүүргэхын [...]
оролдожо ябагдаhан [...]
шэ. Тиихэ үедэ — [...]
ниие илгадгүй [...]
ябаhан залуушуу[...]
найнгаа үедэ хэд[...]
шье, трактор агты[...]
гада тааруулжа, [...]
гай дуу зохёоhон [...]

Шэнгэн гэнэ гү[...]

Шэнхинүүлыш [...]

Шэнэлхэм гэнэ [...]

Сэрэгээд дүүрэ[...]
хүл[...]

Партиин гэшү[...]
жи Гомбоева [...]
болотор трактор[...]
ажалай бригадые [...]
hан намтартай. Са[...]
гаевна трактор аг[...]
хёогүй, мүнөөдэр [...]
шэнэ түхэлэй тра[...]
дорюун аялга [...]
тэйнгөө нюрган дэ[...]
хинүүлhэн занда[...]
нистска Гомбоева [...]
хэдэн жэлэй тур[...]
54» түхэлэй, мүн [...]
русь» тракторну[...]
олон гектар газ[...]
таряа хадаа, үшө[...]
ойhоо барилгын [...]
тын малда үб[...]
шэрээ гэжэ hа[...]
ложо дэмы хаш...

— Сэхынь хэ[...]
нөө трактористар [...]
дэ. hураггүй хү[...]
шье болоо. Тракт[...]
хүсэ ехэтэй мото[...]
хи шуурган, хал[...]
haa, хура боро[...]
ха зохид hайн [...]
Тэндэнь сэбэр, т[...]
болонхой. Эдэ бүг[...]
хада, тэрэ дүшэ[...]
техникэтэй жэшэ[...]
ноо жаргалаа о[...]
hанадагби. Он [...]
үнгэрхэ бүри худө[...]
шэг шарай, ажаб[...]
жараа. Иимэл са[...]
затораар ажалла[...]
урма баяр түрүү[...]
даг, — гэжэ Сан[...]
гаевна омогорхо[...]

Хилганын кол[...]
шүүд Санжи Урба[...]
тагаймнай эрхим [...]
тор. ажалай вет[...]
хүндэлжэ ябадаг.

Б. ЦЫРЕ[...]
Баргажанай [...]

НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ДЭБЖЭЛТЭ

ЮУНhЭЭ ЭХИЛЭЭБ

Пётр Хилхановай горно инженерэй диплом абаад, Зэдын комбинат ерэhэнhээ хойшо хорин жал үнгэрбэ. Тэрэ эндэ горнягай ёhотой hургуули гараа. Түрүүшээр Холтосоной руднигай мастераар, хожомынь участогай начальнигаар, руднигай техноругаар, главна инженерээр ажаллаа hэн. Горнорудна үйлэдбэридэ ажалладаг инженер заатагүй экономическа hуралсал гараха ёhотой гэжэ ойлгожо абаа. Тиимэhээ арадай ажахын Эрхүүгэй институтда заочноор hуража эхилhэн байна.

Хэдэн жэлэй үнгэрхэдэ тэрэ хоёрдохи дээдэ hургуули дүүргэжэ, инженер-экономистын диплом абаа. Тииhэнэй hүүлээр ажалые эрдэм ухаанай үндэhөөр эмхидхэхэ (НОТ) таhагай хүтэлбэрилэгшөөр табигдаа hэн.

— НОТ юунhээ нэбтэрүүлжэ эхилээ hэмта, — гэжэ Пётр Андриановичhaa асуубабди.

— Эгээл юрын юумэнhээ, үйлэдбэриие эмхи гуримтай болгожо эхилээбди, — гэжэ харюусаба.

Үнэхөөрөө тиихэ үедэ комбинадай нэгэ цехтэ үйлэдбэриин эмхидхэл hула байгаа. Түмэр замай Харанхы станци шадар hуурижаhан Хяагтын плавиково шпадай рудник ехэ гээгдэлдэ ороhон, түсэбөө дүүргэдэггүй hэн. Ажалай муу эмхидхэлhээ рудник иимэ байдалда ороhон байгаа.

П. А. Хилханов 1972 ондо рудник толгойлжо эхилээ. Хахад жэлэй үнгэрөөд байхада, рудник министерствын захиралтаар бэеэ даалhан предприяти болгогдобо.

Шэнэ директор нэн түрүүн ямар юумэндэ анхаралаа хандуулааб? Рудник ба шанаржуулгын комбинадта тоо бүридхэл хангалтагүй, ёhотой хиналта эмхидхэгдэнэгүй гэжэ директор обёороо. Техническэ эстетикэ тухай бодомжологдоошьегүй. Экономико ба хүдэлмэришэдэй абадаг салин хүлhэн хоёрой хоорондохи холбоон тухай хэншье анхараагүй.

Руднигай шэнэ директор юрын аад, харин гол шухала юумэнhээ үйлэдбэриие зүбөөр эмхидхэжэ эхилhэн байна. Тэрэ тоо бүридхэл хэхэ, хиналта шалгалта эмхидхэхэ бүхы хэрэг haйжаруулжа захалаа hэн. Шанаржуулгын комбинадай халаан, бригада бүхэнэй бүтээсэ нарин тоо бүридхэлдэ абтаа. Үйлэдбэри эхинhээ абаад эсэс хүрэтэрөө шалгагдажа эхилээ. Халаанай, сүүдхын үедэ хэды зэргын продукциин бүтээгдэдэгынь бүридхэлдэ абтажа, шалгагдажа захалаа.

Директор эдэ тоо, баримтануудые баримталжа, халаанай начальнигуудтай, хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэдэг болобо. Фабрикые, мүн бүхы руднигые жэгдэ haйнаар хүдэлдэг болгохо гэжэ Пётр Андрианович ехэ анхараа. Горнорудна промышленностиин нэгэ шухала предприяти болохо Зэдын комбинадта 16 жэлэй туршада ажаллажа, яhала дүй дүршэлтэй болоhон нүхэр Хилханов горнягуудай hанал бодол, хүсэл эрмэлзэл haйн мэдэдэг hэн. Комбинадай горнягууд үйлэдбэриин түлөө харюусалгатай байhанаа haйн ойлгодог байгаа.

Харин Хяагтын руднигай хүдэлмэришэд харюусалга ехэтэйгээр хүмүүжүүлэгдээгүй, үйлэдбэриин даабари заатагүй дүүргэхэ ёhотойбди гэжэ мэдэрдэггүй байба. П. А. Хилханов партбюрогой секретарь М. Горшковтой хамта ажалай журам haйжаруулха, хүдэлмэришэдые зүбөөр хүмүүжүүлхэ гэжэ ехэ оролдоhон байна.

Шанаржуулгын фабрика 1973 ондо 1972 онойхитой сасуулхада, түсэбөө 141,2 процент дүүргэбэ. Үнгэрhэн жэлдэ түсэбөө 1973 онойхитой сасуулхада мүн лэ эды зэргын болгоhон байна. Фабрика нёдондо 1973 онойхиhоо 40 процентээр үлүү ехэ концентрат шанаржуулжа гаргаа гэхэ гү, али бүтээсэеэ 41,2 процентээр дээшэлүүлээ. Рудник-бүхы дээрээ ажалай бүтээсэ түсэбөөр хараалагдаhандаа 5,6 процентээр дээшэлүүлhэн байна.

Эдэ тоо, баримтанууд юун тухай хөөрэнэб гэхэдэ, рудник жэгдэ haйнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлдэг болоо.

Үйлэдбэриин түрүүшүүл олошорhон байна. Василий Бухольцевай даадаг слесарьнүүдэй бригада, тээрмэшэд Виктор Быстров, Иннокентий Яньков, хатаагшад Августа Антонова, Мария Кириенко, КРАЗ автомашинын жолоошод Гомбо Сунгапов, Иван Сороковиков, механик Владимир Перечин, бульдозерист Александр Анучин болон бусад олон түрүүшүүл хүмүүжэн гараа.

Руднигай партийна организаци, дирекци үйлэдбэриин түрүүшүүлдээ түшэглэн, коллективээ эмхи гуримтай, эбтэй эетэй болгохо, бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабажа гарахаар хүмүүжүүлхэ гэжэ оролдоhон юм. Коллектив hара бүхэндэ бэежэжэ, ажалайнгаа эршэ шангадхажа байгаа. Хүсэл эрмэлзэл, hанал бодолынь ондоо болоо. Горнягууд үйлэдбэриингөө түлөө, хамтын хэрэгэй түлөө hанаагаа зобоно, харюусалгаяа мэдэрнэ.

Ажалай амжалта минута бүхэнhөө дулдыдана гэжэ эндэхи механизаторнууд хэлсэдэг. Руда ашадаг, буулгадаг механизаторнуудай бригаданууд халаан бүхэнэй даабариие үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Жэшээлхэдэ, нүхэд Смольниковой, Мергеневой даадаг механизаторнуудай бригаданууд халаанай даабариие 20—25 минутаар уридшалан дүүргэнэ.

Ажалаа эрдэм ухаанай үндэhөөр эмхидхэhэнэй ашаар амжалта туйлагдана гэжэ энэ коллектив ойлгожо абаа. Тиихэдээ нүхэр Хилханов энэ алхамые эгээл юрын юумэнhээ, ажалай эмхидхэлhээ захалhан байна. Хожомоо үйлэдбэриие эмхидхэн хүтэлбэрилгэ, шэнэ онол арга, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ. Фабрикын шулуу бутаруулгын отделениин, механизатор-бульдозеристнүүдэй ажал оньhожоруулагдаа. Шэнэ онол арга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэhэн байна. Эдэ бүгэдын ашаар ажалай бүтээсэ горитой ехээр дээшэлүүлэгдээ.

Нёдондо шанаржуулгын фабрика сүүдхэдээ 350 тонныш, жэлдээ 100 мянган тонныш бүтээсэ туйлаhан байна. Тиигэжэ гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргээ, мүн продукциин шанаршье haйжаруулагдаа.

Хяагтын плавиково шпадай руднигай коллектив табан жэлэй hүүлшын жэлдэ амжалтаа улам арьбадхаха, үйлэдбэреэ нарижуулха зорилго урдаа табинхай. Тэдэнэй энэ зорилгоо дүүргэхэ байhандань найдахаар. Хэдэн жэлэй гээгдэлые усадхажа шадаhан коллектив үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэнэ. Энэнь ажалаа эрдэм ухаанай үндэhөөр эмхидхэлгын ашэ үндэhэн болобо. Саашадаа энэ талаар үшөө нэгэ алхам хэгдэхэ юм.

И. ТУГУТОВ,
уран зохёолшо.

УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭХЭЭР ШИИДЭНХЭЙ

Дээдэ-Тайлсын совхозой хоёрдохи отделенидэ хониной 9 отара бии. Мүнөө түл абаха хаhа дүүрэжэ байна. 2.712 эхэ хониннhоо 2.450 хурьган абтаад байна гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриhөө 90 хурьган абтаhан болоно.

Хонишод Георгий Николаевич Скворцов, Иннокентий Филиппович Машанов гэгшэд социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябанхай. Жэшээлхэдэ, Скворцов 561 эхэ хониннhоо 561 хурьга абаад, бүтэн бүринөөр түлжүүлжэ байнхай. Хонин бүхэнhээ хурьга абаха гэhэн уялгаяа тэрэ дүүргэбэ. Хонишон Машанов зууhaa 90 хурьга абаха уялгатай haa, энэ тоогоо 98-да хүргөө. Дорофей Дорофеевич Рассадин баhал уялгаяа дүүргээ. Тэрэ зууhaa 90 хурьга абаа.

Совхозой хонишод абаhан социалис уялгаяа сүм дүүргэхээр зориглонхой.

Д. ДОРЖИЕВ.
Хориин аймаг.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. П. ГУДКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, «Сибхиммонтаж» трестын Забайкальска хабсаралгын управленидэ олон жэлдэ haйнаар ажаллаhанайнь түлөө ахамад инженер Василий Петрович **Гудковые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной мартын 21.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президи[...]

НҮХЭР Н. А. ЧИРКОВАЕ БУРЯАДАЙ А[...] ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ[...] ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА [...]

Түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамд[...] публикын промышленностьда олон жэлэй тур[...] наар ажаллаhанайнь түлөө Улаан-Үдын СССР-[...] лэй ойн нэрэмжэтэ «Теплоприбор» заводой [...] номист Надежда Ананьевна **Чиркова** Буряад[...] Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй** [...] шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Пре[...] Түрүүлэгшэ Б. СЕ[...]

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Пр[...] Секретарь И. ЧЕР[...]

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной мартын 21.

ДЕПУТАДУУДАЙ АЖАЛ ЯБУУЛГА

Соведүүдэй хүдэлмэри

Советүүд олониитэтэй нягта холбоотойгоор, тэрэнэй түһалмжаар, хиналта доро өөрынгөө хүдэлмэри ябуулха ёһотой гэһэн В. И. Ленинэй заабарие хүтэлбэри болгон, Улаан-Үдын городской Совет ажалшадай урда саг үргэлжэ тоосодог, һунгагшадай дурадхаһан захяа, дурадхалнуудай хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай мэдээсэжэ байдаг юм. Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитет, тэрэнэй таһагууд түрэл хотоёо саашань хүгжөөхэ, болбосон түхэлтэй болгохо талаар ямар хүдэлмэри ябуулха зэргэтэйб гэжэ эндэ тобшохоноор хөөрэмөөр.

Зүүн Сибириин томохон городуудай тоодо манай Улаан-Үдэ ородог гээшэ. Республикын экономико, соёл гэгээрэл хүгжөөхэ хэрэгтэ городой ажалшад ехэхэн хубитаяа оруулдаг гэжэ эндэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ городой промышленна предприятинууд миллиард түхэригэй алдэб продукци үйлэдбэрилөө гэхэ гү, али түсэбөө ... миллион түхэригөөр дүүргэжэ шадаа.

«Электромашина», «Теплоприбор», Кировэй нэрэмжэтэ заводуудай, һүнэй, сэмбын комбинадуудай хүдэлмэришэд үнгэрһэн жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ, городой промышленна предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ онсо шалгарба. «Электромашина» заводто үйлэдбэрилэгдэһэн электродвигательнууд, кранууд, харин сэмбын фабрикын нэхэһэн бүд ганса республикада бэшэ, харин бүхы ороноороо нилээд мэдээжэ болонхой. Дээрэ хэлэгдэһэн заводуудта, комбинадуудта социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхэжэ шадаһанай, хүдэлмэришэд болон инженерно-техническа хүдэлмэрилэгшэдэй, партийна, профсоюзна эхин организацинуудай, Соведүүдэй депутадуудай зүгһөө үйлэдбэриие шэнэ техникээр зэбсэглэхэ хэрэгтэ гол анхарал табиһанай ашаар эдэ коллективүүд иимэ һайн үрэ дүн ...һээ жэлдэ туйлана.

Хирпиисын, хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдэй, силикат хирпиисын заводууд, кондитерска фабрика, «Буржелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин ...дэй 4-дэхи филиал, хүнэй наймаанай, ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинадуудай зарим коллективүүд абаһан үүрэгэ, гүрэнэй түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Тиигэжэ 1,5 миллион хирпиисэ, 29 мянган ...ческа метр хюрөөдэһэн ..., 37 мянган кубическа метр хабсаргамал түмэр..., 800 тонно кондитерска ... арадай ажахыда ... үгтөө.

... фабрика, заводуудай ... хүдэлмэрилэгшэдэй үйлэдбэриие муугаар эрхилһэнэй, ... журам муугаар ...һанай, предприятиин гол фондые зүбөөр хэрэглэжэ шадаагүй дээрэһээ эдэ коллективүүд ядаруу байдалда ороһон байна гэжэ эндэ онсо тэмдэглэхэ шухала.

«1975 он — КПСС-эй XXIV съездын хараалһан юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй зорилгонуудые бэелүүлхэ жэл болоно. Тиигэжэ ерэхэ, арбадахи түсэбтэ табан жэлэй туршада амжалтатайгаар хүдэлхэ, партиин удаан сагай социально-экономическа политикые бэелүүлхын тула бата бэхи үндэһэ һуури байгуулагдаха юм» гэжэ партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалга дотор хэлэгдэнэ. Городоймнай промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүд түрэл Коммунис партиингаа Хандалгатай танилсаад байхадаа, социалис уялгануудые, угтамжын түсэбүүдые баталан абаад, хэлэһэн үгэеэ бодото хэрэгээр гаршалхын тула оролдожо байнхай.

Түрүү онол аргануудые дэмжэхэ, үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ зорилго городой районно Соведүүд урдаа табинхай. Районуудай, городой Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд, саг үргэлжын комиссинууд үйлэдбэриин нөөсэнүүдые элирүүлхэ, ажалшадай амарха, ажаллаха арга боломжые һайжаруулха, ажалай журам нарияар сахиха хэрэгтэ һүүлэй үедэ гол анхаралаа табидаг болоо.

Городской Соведэй наймадахи сесси тээмэндэ боложо үнгэрбэ. Энэ сесси дээрэ депутадууд 1975 ондо арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб баталаа. Районуудай Соведүүдтэ мэдэлтэй промышленна предприятинууд мүнөө жэлдэ нёдондонойхидо орходоо 27 миллион түхэригэй ехэ продукци үйлэдбэрилхэ, Нютагай промышленностиин министерствын предприятинууд — 12,2, Эдеэ хоолой министерствын предприятинууд—29,3 процент ехэ продукци үйлэдбэрилжэ, арад зондо худалдаха түсэбтэй.

Районно Соведүүдэй харьяата 29 предприятида арад зондо үргэнөөр хэрэглэгдэдэг эд бараан бүтээгдэнэ. Байгша ондо тус предприятинуудта 225,5 миллион түхэригэй эд бараан бүтээгдэхээр хараалагдана. Жэшээнь, «Электромашина» завод шэнэ цех ашаглалгада оруулһанай ашаар 175 мянган электрочайник бүтээн гаргаха гэхэ гү, али энэнь нёдондонойхитой жэшэбэл, 2,3 дахин ехэ болохо юм.

Арадай ажахые хүгжөөлгэдэ 4 жэлэй туршада 272 миллион түхэриг һомологдоо. Капитальна барилга һайжаруулха хүдэлмэри үнгэрһэн үедэ бага зэргэ һайжараа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ хугасаада 500 мянган дүрбэлжэн метр байрын гэр баригдажа, ашаглалгада тушаагдаа. Хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдэй завод, кондитерска фабрика, ТЭЦ-эй юһэдэхи котел, һургуулинууд, хүүгэдэй сааддууд, магазинууд шэнээр баригдажа, ашаглалгада үгтөө.

Капитальна барилгын түсэбэй дүүргэгдээгүйһөө боложо, нёдондо 30 мянган дүрбэлжэн метр байрын гэрнүүд тушаагдаагүй. Барилгын эмхи зургаануудай шадал багатай дээрэһээ, барилгашадай олоор дуталдадаг дээрэһээ иимэ байдал тохёолдоно. Орловско областиин барилгашадай дүй дүршэл халан абажа, энэ шухала хүдэлмэриие саашадань бүри һайнаар эмхидхэхэ талаар городской Совет зохихо хэмжээ баталан абаа. Энэ аргаар ажалаа эмхидхэжэ, барилгашаднай байгша ондо 140 мянган дүрбэлжэн метр байрын гэрнүүдые бариха юм. Энэнь нёдондонойхиһоо ехэ.

Городской Соведэй барилгын талаар саг үргэлжын комисси (түрүүлэгшэнь депутат М. Н. Смолина) энэ шухала хэрэгтэ гол анхаралаа табина. Тус комиссиин гэшүүд шэнээр бодхоогдожо байһан барилгада депутадуудай постнуудые эмхидхэжэ, гэр байрые саг соонь ашаглаха хэрэгтэ туһална.

Городые болбосон түхэлтэй болгохо талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ. Байгша ондо городой сэбэрлэлгын түхеэрэлгэ ашаглалгада үгтэхэ. Борсоевой, Лебедевэй, Цивилевой, Урицкиин нэрэмжэтэ, Солнечная үйлсэнүүд шэнэдхэн хубилгагдаха. Городой генеральна түсэбэй ёһоор, Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсэ 23 метр үргэнтэй болгогдохо байна. Энэ шухала хүдэлмэри Ербановай нэрэмжэтэ үйлсэһөө эхилээд, городой саад хүрэтэр мүнөө жэлдэ хэгдэхэ юм. Тус үйлсые шэнэдхэхэ хэрэгтэ барилгын олон эмхинүүд хабаадаха.

Хүн зониие шэрэхэ транспортые, гүрэнэй, кооперативна худалдаа наймаанай эд бараанай эрьесые, арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгые һайжаруулха хэмжээ ябуулгануудые сесси зүбшэн хэлсэжэ, тодорхой шийдхэбэри баталан абаа. Элүүрые хамгаалгада ехэ анхарал хандуулагдаха. Октябрьска райондо, ЛВРЗ-гэй поселогто шэнэ больницанууд баригдажа ашаглалгада тушаагдаха.

Манай ороной арад зон Агуу илалтын 30 жэлэй ойн баярые эршэтэ ажалай амжалтаар угтахын түлөө оролдожо байна. Городой промышленна предприятинуудта социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. «Өөрынгөө ба тэрэ хүбүүнэй түлөө» гэһэн уряа доро городой олохон предприятинуудай хүдэлмэришэд ажаллана. Илалтын үдэр болотор городой ажалшадай, олониитын хүсөөр хүшөө, талмайнууд шэнэлэн заһагдахаар хараалагдана. Нэн түрүүн Буряадай сэрэгшэдтэ зорюулагдаһан хүшөө, Комсомолой, Алдар Солын талмайнууд шэнэлэгдэхэ юм.

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ городой бүхы предприятнуудта эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулжа шадабал, түсэбтэ табан жэлэй даабаринууд амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ гэжэ мэдээжэ. Энэ шухала хэрэгтэ арадай түлөөлэгшэд — депутадууд гол анхаралаа табяха гэжэ онсо тэмдэглэе.

В. УБЕЕВ,
городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ.

ЗАСАГАЙ ДЭЭДЫН ЗУРГААНДА

Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай сельскэ, сомоной ба поселково Соведүүдэй республиканска социалис мүрысөөнэй гурим тухай

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет ба облпрофсовет иимэ тогтоол баталан абаба:

Буряадай АССР-эй ажалшадай депутадуудай сельскэ, сомоной ба поселково Соведүүдэй 1975 оной республиканска социалис мүрысөөнэй гурим баталха.

Социалис мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлһэн сельскэ, сомоной ба поселково Соведтэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантагаар барюулагдаха.

Социалис мүрысөөнэй гурим дүүргэһэн сельскэ, сомоной ба поселково Соведүүдтэ иимэ мүнгэн шангуудые байгуулха:

500 түхэригэй нэгэдэхи шан;

400 түхэригэй хоёрдохи шан;

250 түхэригэй гурбадахи шан.

Сельскэ, сомоной ба поселково Соведүүдэй республиканска социалис мүрысөөнэй дүн аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай, гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй союзай райкомуудай зууршалгаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведээр, облпрофсоведээр жэлдээ хоёр дахин—жэлэй түрүүшын ба һүүлшын хахадай ажал хүдэлмэриин дүнгөөр гаргагдажа, дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар барюулагдаха.

БЭЛИГТЭЙ ДУУШАН

АЯЛГА

«Ехэ бага рольнууд гэжэ байдаггүй, һайнаар муугаар наадаһан артистнар байдаг» гэжэ мэдээжэ совет композитор Л. К. Книпперэй хэлэһэн үгэнүүд Николай Панчуковой дуулаха бүхэндэ һанагдадаг. Залуу дуушан Н. Панчуков Буряадай оперо ба баледэй театрай сценэ дээрэ классическашье, совет композиторнуудай зохёоһоншье, үндэһэн буряадшье оперонуудта гол партинуудые гүйсэдхөө.

Николай Панчуков Улаан-Үдэ хотодо түрэһэн юм. Эхилээд һургуулиин уран һайханай бүлгэмдэ дуулаа. Республиканска хүгжэмэй училищида һураа. Һүүлдэнь Ленинград хотодо консерваториин дэргэдэхи училищида мэдээжэ, совет дуушан — багша Н. Д. Ивановой класста һуража гараа.

Өөрсэ хонгёо хоолойтой залуу дуушан, образ харуулхадаа бэрхэ, шогтой энеэдэтэй дуу һайнаар гүйсэдхэдэг гэжэ багшань тэмдэглэдэг бэлэй.

1960 ондо Ленинград хотоһоо ерэһэнэйнгээ һүүлээр Н. Панчуков оперо ба баледэй театрай сценэ дээрэ композитор Рубинштейнэй «Демон» гэһэн оперодо наадаа һэн. Удаань Мусоргскиин «Борис Годунов». Эндэ залуу дуушан Юродивын парти дуулахадаа тэрэнэй образ дүүрэнээр харуулжа шадаа. Дирижер В. Маймескул Н. Панчуковой хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэн, бэрхэ дуушан болохо гээд хэлээ бэлэй.

Иигэжэ Н. Панчуковой сэун бэлигэй ошо залин Буряадай оперо ба баледэй театрай сценэ дээрэ бадаржа эхилээ һэн. Тэрэ хэдэн арбаад оперно партинуудые бэлдэжэ, амжалтатайгаар дуулаа.

Классическа оперонуудта тэрэ оло дахин наадаа. Бородинай «Князь Игорь» гэһэн оперодо Ерешкын парти дуулахадаа тэрэнэй аймхай зантай, мэхэтэй байһыень дуушан тон һайнаар харуулжа шадаа. Владимир Галицкиинда болоһон найрай үедэ «һогтуу шандаган мэтэ» зүрхэтэй болоһыень, харин Игорь тайжын ерэхэдэ айхабтар ехээр айһыень уран зохидоор зураглагдана. Римский-Корсаковой бэшэһэн «Царская невеста» оперодо Н. Панчуков хара һанаата Бомелиин түхэл шарай үнэншэмэ зүбөөр харуулаа бэлэй. Илангаяа Любашатай (1971 ондо энэ парти Ю. Данилова дуулаа) болоһон сценэ тон зохидоор үзэгдөө һэн. «Далайн саанахи амиһан» Бомелиин образ хадаа дуушанай горитой амжалта.

«Борис Годунов» гэһэн оперодо зайгуул монах Мисаилай образые угаа зохидоор наадаһан юм. Артист Н. Литвиновтэй (Варлаам) хамта ажабһидалай зураглалнуудые харуулһан.

Совет композиторнуудай оперонуудта Н. Панчуков амжалтатайгаар дууладаг. Хулаагуудай буһалгааударидагша сагаан офицер Антоновой партиие «Шуурган дундуур» гэһэн Н. Хренниковэй оперодо дуулаа бэлэй. Муухай сэдьхэлтэй шуһата алууршадай зэбүүн шарайе тодо хурсаар зураглажа шадаа.

А. Холминовой зохёоһон «Анна Снегина» гэһэн оперодо мартагдашагүй һайнаар Лабутиин образ гаргаа бэлэй. Шогтой зугаатай опереттэнүүдтэ Н. Панчуков одоол ёһотой һайнаар дууладаг байха юм. «Хара луу» гэһэн композитор Д. Модуньогой опереттэдэ бароной образые уран зохидоор зураглан харуулаа. «Алтан түлхюур» гэжэ үхибүүдтэ зориулагдаһан оперодо гол роль болохо Буратинын парти дуулаһаниинь Н. Панчуковэй үндэр амжалтануудай нэгэн болоно. «Алтан түлхюур» үниинэй мэдээжэ зохёол. Тиимэһээ эндэл дуушанда ехэхэн шалгалта болоо гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, бүгэдэндэ танил, мэдээжэ юумые дуушан хайшан гэжэ дамжуулнаб гэжэ һонирхолтойл. «Буратино мүнөө театрта байдаг болоо» гэжэ нэгэ багахан хүбүүн оперо шагнаад хэлээ һэн. Зүб лаа, үхибүүн артист наадажа байна гэжэ һанаагүй, үнэхөөрөө Буратино ерээд байна гэжэ һанаа ха юм. Энэмнай артистын ёһотой һайнаар наадаһыень гэршэлжэ үгэнэ бэшэ аал.

Үндэһэн буряад оперонуудта Н. Панчуков оло дахин амжалтатайгаар наадажа, хүгжэмдэ дуратайшуулые баясуулһан байна. Манай элитэ композиторнуудай нэгэн Д. Аюшеевэй «Анда нүхэд» гэһэн оперодо баяртай, хүхюутэй, шогтой зугаатай залуу хүбүүнэй образ үнэншэмэ тодоор харуулһыень бидэ бүгэдэ һананабди. Д. Аюшеевэй нүгөө оперодонь залуу лама Бадмын партиие дуулажа, харагшадай үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн юм. Холын бодолгүй, бэеэ дээгүүр абаһан ламын түхэл шарайе тодо хурсаар зураглаа бэлэй.

Композитор Б. Ямпиловай оперонуудта дуулаһан байна. «Будамшуу» гэһэн хүгжэмтэ драмада баян һорниин образые одоол ёһотой һайнаар харуулжа шадаа бэлэй.

Н. Панчуковой һүүлэй үедэ дуулаһан партинуудай эгээл һайнниинь, эгээл үндэр туйлалтань гэбэл, Б. Ямпиловай «Цыремпил Ранжуров» оперодохи Мархайн парти болоно. Хубисхалай тэмсэлдэ хамта ябаһан хани нүхэдөө худалдаһан урбагша Мархайн харата муухай шанарые, тэрэнэй үзэл бодолые дуушан тобойсо харуулаа.

Зүжэгһөө зүжэгтэ, рольһоо рольдо залуу дуушанай мэргэжэл шадабари улам дээшэлнэ байна. Үниндөө Н. Панчуков харагшадые энеэлгэхэ гэжэ оролдон, шоглон дууладаг һаа, мүнөө геройнгоо образые тобойсо харуулха, үнэн зүбөөр зураглаха гэжэ оролдодог болонхой.

Николай Панчуков ушөөл олон шэнэ рольнуудта наадажа, оюун бэлигээрээ бидэниие баясуулха байха. Тиимэһээл дуушанда Буряадай АССР-эй габьяата артистын нэрэ зэргэ олгогдоходонь хүгжэмдэ дуратайшуул энэ мэдээсэл баяртайгаар угтаа бэлэй.

О. КУНИЦЫН,
хүгжэм шэнжэлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буряадай АССР-эй габьяата артист Н. Панчуков.

Улаан-Үдын эдеэ хоолой 76-дахи магазинда хүн зондо хүндэтэй, үнинэй дүй дүршэлтэй болоһон наймаалагшад Анисия Иосифовна Козлова, Полина Егоровна Томакина, Фаина Петровна Попова гэгшэд болоно. Тэдэнэр социалис мүрысөөндэ жэл бүри түрүү һуури эзэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Анисия Иосифовна Козлова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ДҮЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

Байгалай леспромхозой парткомой гэшүүд һаяхан болоһон заседани дээрээ Туркагай дунда һургуулиин ажалай, алдар солын таһалга шэмэглэн түхеэрхэ, баатар габьяатанай дайшалхы замые мүнхэлдэг эдиршүүлэй хүдэлмэридэ туһалха тухай тогтоол баталан абаба. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда эрэлхэг зоригтойгоор тулалдажа, баатарай үхэлөөр унаһан нютагайнгаа хүбүүд тухай материалнуудые эдэ дунда һургуулиин эдир пионернүүд суглуулжа эхилэнхэй.

Парткомой секретарь Николай Никонорович Васильев дайнда мордоһон ахынгаа эгэшэ, дүүнэртээ фронт дээрэһээ бэшэһэн хоёр бэшэгые эдиршүүлдэ дамжуулан үгэбэ.

Георгий Никонорович Бэшүүрэй аймагта түрэһэн, тэндэ ехэ болоһон намтартай. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилхэдэ Георгий Васильев түрүүшын үдэрһөө военкомадта хандажа, фронт мордоо юм. Манай арадай амгалан байдалые эбдэһэн хорото дайсадтай тэмсэһэн юрын сэрэгшын һайхан һанал бодолые гэршэлһэн бэшэгүүдэйнь мүрнүүдые эндэ жэшээ болгон, уншагшадай анхаралда табия.

«Амар сайн, хүндэтэ Лени, Шура, Нюра! Түрэл нютагаа мэндын тэмдэг абажа, ажабайдал тухайтнай мэдэхэдээ, таанартаяа уулзаһан мэтэ болобоб. Иван хурайхам хүшэр тулалдаанда алуулаа. Николай дүүгэйнгээ гараа хүндөөр шархатаад госпитальдо ороод байна гэжэ дуулахадаа, фашистнуудһаа үһөөгөө абаха дурим бүри ехээр хүрэнэ. Мүнөө сагта өөр тухайгаа бодожо байха саг бэшэ. Баруун Европые булаэтыень шахуу эзэлээд, манай орондо харата муухайгаар добтолһон фашистнуудые бута гохихо зорилго сэрэгшэ бүхэн урдаа табинхай. Дайнда ... боложо магад. Хэрбээ ... юумэнэй тохёолдоод байгаа һаань, уй-хай бү табилдагты. Бэеэ шанга барижа, хэжэ байһан ажалаа бүри һайнаар ябуулжа шадаа һаа, илалтын үдэрые ойро болгоһон эхэ оронойнгоо эрхим хүчүүдэй тоодо орожо шадахат.

Түрэлнүүдтээ мэндые хүргөөрэйт. Фронтһоо мэндые хүргэгшэ Гоша ахатнай.

1942, оной февралиин, 4.

...Танайнгаа бэшэг абажа, амар мэндэ, һайнаар ажаллажа байһандатнай үнэн зүрхэнһөө баясанаб. Манай часть фашистнуудтай тулалдахадаа онсо шалгараа. Улаан Одоной орденоор шагнагданхайб. Өөһэдынгөө газар дайдые харата дайсадһаа сүлөөлхэ сагнай үдэр ерэхэ бүри ойртоно. Намда һанаагаа ехээр бү зоботгы. Баяртай.

Гоша.

1943 оной декабриин 13.

Георгий Васильев түрэл нютагаа бусажа ерээгүй. Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө арад зоной, хүүгэдэй зол жаргалай түлөө баатарай үхэлөөр унаһан эрэлхэг зүрхэтэй сэрэгшэдэй нэгэн байһые эдэ мүрнүүдые уншаад байхадаа мэдэнэбди.

Эндэхи эдиршүүл Эхэ орондоо үнэн сэхэ сэрэгшын түрэһэн нютагта, дайшалхы нүхэдтэнь бэшэг бэшэжэ эльгээгээ. Георгий Никонорович Васильевай дайшалхы зам тухай материал эдиршүүл суглуулжа үргэлжэлһөөр.

П. ГРИГОРЬЕВ.

Прибайкалиин аймаг.

АЖАЛШАДАЙ бэшэгүүдһээ

АДЛИ ТЭГШЭЭР...

Даба-Сырен Чимитович ... — гээд, малай фермэ... эрэһээр «50 лет ...» колхозой партийна ... секретарь А. Л. ...панов асууна.

...хэрнүүдээ үһэлаад, ...идэнь гаргажа, адуул...һоо һэн, — гэжэ гэрэй ...нэр харюусаба.

...Зай, тиигээ һаа, ябаг, ...эрэхэдээ орохобди. Даба-Сырен Чимитович гэртээ ...байха,—гэжэ парторгын ..., бидэнэр машина...бди.

... нютагай магазинай наймаашан Дари Раднаевна Цыремпилова бидэнтэй ябалсаһан юм. Тэрэ үдэр малай олон гүүртэнүүдээр ябабабди. Уулзаһан лэ малшадтайгаа хөөрэлдэжэ, ажал хэрэгээрнь һонирхогдоо. Бүхы дээрэнь абажа харахада, ниитын малай үбэлжэлгэ энэ колхоздо урдынхиһаа эмхитэйгээр үнгэржэ байнхай. Малай гарзалалгашье нилээд үсөөрөө.

Наймаашан Дари Раднаевна энэ үдэр 600-гаад түхэригэй эд бараа, эдеэ хоолой зүйл малшадта худалдаһан байгаа. Тиихэдэ хэдэн хүнһөө захил абаа. Олохон малшад мотоцикл, сервант захиһан байха юм.

Гэдэргээ бусажа ерэхэдэмнай Даба-Сырен Чимитовичай малаа бэлшээриһээнь буулгаад, эдеэлүүлжэ байба. Энэ гүүртын мал тобир таргаараа ондо орожо байнхай. Үбһэ тэжээлшье үшөө бии.

Д-С. Ч. Путункеев олон жэлдэ һарлагуудай гүүртэдэ ажаллажа, һайн дүршэлтэй болоһон малшан юм. Жэл бүри түл абаха даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг байгаа. Ажалдаа амжалтатай ябаһанайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медаляар шагнагданхай.

Ниитын малай үүлтэр һайжаруулхын тула «50 лет Октября» колхоз хальмаг хашарагуудые худалдажа абаа. Тиимэһээ дуршалтай малшан нүхэр Путункеевтэ хальмаг хашарагууд даалгагдаһан байгаа. «Ямаршье ажалда ябахадаа, адли тэгшээр хүдэлдэг хүн даа» гээд, нютагайнь хүн зон Даба-Сырен Чимитович тухай хөөрэлдэдэг болонхой.

Д. ДУГАРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д-С. Ч. Путункеев.

Авторай фото.

Ахын аймаг.

ОРОДОЙ ТҮРҮҮШЫН РЕВОЛЮЦИИН 70 ЖЭЛЭЙ ОЙ

ҮНИНЭЙ ДАНСЫН ДОМОГ

...жэлэй саана Буряад ... болоһон революционно ... тухайда олон дансаа архивта хадагалагдана юм. 1905—1906 ... болоһон революционно ... хэрэгүүд тухайда эдэ домогууд домоглоно. Петербург хотодо болоһон шуһата ...дэй асар холын Забайкалиин ... хүрэжэ ерэхэдэнь, 1905 ... январиин 9-һөө хойшо ... орондо революционно ... эхилһэн юм. Түрүүшын ... ошон мэтээр иимэ үзэгдэл ... болодог бэлэй. 1905 ... август-сентябрь һарада ... Доодо-Онгостойдо (мүнөө Дивизионная) барилга хэжэ байһан хүдэлмэришэдэй ... буһалгаалха ябадал үзэгдэһэн. Намар тээшээ болоходо, иимэ хүдэлөөн шангадаа. Октябрь һарада Бүхэроссиин политическа стачкын ... байхада, Верхнеудинск ... хүдэлмэришэд буһалгаалба. 1905 оной ...рин 16-да полициин ... мэдүүлгэ соо иимэ ... бии: «Верхнеудинск ... хүдэлмэришэд, алба хаагшад буһалгаа хээ, саашадаа Забайкалиин түмэр харгы зубшаад, энэ хэрэг таража байна».

Буһалгаалһан хүдэлмэришэд болон алба хаагшад Доодо-Онгостойн хүдэлмэришэдые бэедээ татаха хүсэлэнтэй бэйба: «Түмэр замшадай забастовкодо нийлэхыень Онгостойн хүдэлмэришэдтэ ойлгуулха» гээд, нэгэ данса дээрэ уншанабди.

Верхнеудинск, Мысовая, Слюдянка гэдэг түмэр харгын станцинуудта 1905 оной ноябрь, декабрь һарануудта буһалгаанай комитедүүд байгуулагдаһан юм. Эдэнь түмэр харгые гартаа абанхай байба. Жэшээнь, эдэ комитедүүд Маньчжуриһаа сэрэгшэдые асаруулаа, тэндэһээ эшелонуудай ерэхэдэ угтаад, саг соонь эльгээдэг байба.

1905 оной декабрь һарада Верхнеудинск станцида эгээл олон зоной хабаадалгатай демонстраци болоо һэн. Хүдэлмэришэд, хүдэлмэришэдэй дружина, наймаашад, багшанар, һурагшад-залуушуул хамтадаа 2000 хүн энэ жагсаалда хабаадаа агша һэн. Жагсаалда гарагшадай урда тээ «Россин республика мандаха болтогой!» гэжэ бэшэгдэһэн Улаан туг, К. Марксын дүрэ бариһан моритой милиционер ябалсаба.

1905—1906 онуудай туршада, бүри 1907 он болотор РСДРП-гэй Верхнеудинскын бүлэгэй, Шэтын болон Эрхүүгэй комитедүүдэй хуудаһанууд, уряанууд Буряад ороной нютагуудаар тараагдадаг бэлэй. Большевик партиин элитэ ажал ябуулагшад И. В. Бабушкин, В. К. Курнатовский, А. А. Костюшко-Волюжанич гэгшэд Шэтын РСДРП-гэй комитедые ударидажа байгаа. Эдэнэр Верхнеудинск бүлэгтэ илангаяа ехэ туһаламжа үзүүлдэг һэн.

Хуудаһанууд болон прокламацинуудай тараһан тухайда полициин энэ үеын мэдүүлгэнүүд соо ходо дурдагдаха юм. «Городой олон газарта социал-демократическа партиин 17 хэһэг уряа олдобо. Эдэнь «һунгагшадта үгэ» гэһэн гаршагтай, харша удхатай. Эдэ уряа листовконуудынь тон олон ондоо зондо хандаһан байха юм. Бүхы үндэһэ яһатанай хүдэлмэришэд нэгэдэжэ, хаанта засагтай тэмсэхые уряалһан байна. Забайкалиин түмэр харгы зубшаад, хүдэлмэришэдые олоорнь ажалһаань гаргаһан байгаа. Энээндэнь бүгэдөөрөө буруушаалта хэгты гэһэн уряашье бии.

Буряад орондохи революционно хүдэлөөн улам улам үргэдэжэ эхилэлэй. Хүдэлмэришэд митингнүүдые эмхидхэдэг байба. Эдээн дээрээ аюулгүй хабаатай асуудалнуудаар эрилтэ хэдэг һэн.

1906 оной январь һарада Верхнеудинск станциин хүдэлмэришэд зэбсэглэжэ ороно. Верхнеудинскдахи жандармын управлениин начальник 1906 оной январиин 10-да иигэжэ мэдээсэнэ: «Онсо яаралтай поездоор винтовконууд асарагдаа гэжэ январиин 9-нэй үглөөгүүр мэдэбэб. Гурбан вагон холбоһон поезд ерээд, депо руу ороо. Тэндэһээ зарим буунуудаа тэрэл зорилгоор саашань Мысовая, Слюдянка тээшэ ябуулба... Медведников (депогой начальник) прапорщик Петр Максимович Лиморенко гэгшые слесариин туһалагшаар деподоо абаа. Тэрэнь хүдэлмэришэдтэ винтовкоор буудажа һургахын тулада тусхай һургуули хүүлэнэ».

Нэгжүүл хэхэдэ, Верхнеудинск станцида 300 шахуу винтовко олдоо. Верхнеудинскын жандармын управлениин Эрхүү хото эльгээһэн мэдээн соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Хүдэлмэришэд 150 винтовкотой, бомбонуудшье бии ха гэжэ мэдээн бии, дуулбарида үшөө хоёр пулемет бии юм ха».

Иигэжэ Верхнеудинскдэ зэбсэгтэ восстани болохоор бэлдэгдэжэ байгаа. Теэд иимэ юумэн боложо шадаагүй. Юуб гэхэдэ, хаанта засаг революционно хүдэлөөе харата муухайгаар даража шадаһан байгаа бшуу. Олон хүниие түрмэ шорондо хаагаа, алаа хюдаа. Генералнууд Меллер-Закомельский, Ренненкампф гэдэгүүдэй ударидалга доро алууршадай хоёр экспедици Сибирь уруу эльгээгдэһэн юм.

«Минии олон удаа эльгээһэн заабариин ёһоор хүдэлмэришэдэй депутадуудай Соведүүдые, стачкын комитедүүдые хаа-хаанагүй бариха хааха» гээд 1905 оной декабрь һарада дотоодын хэрэгүүдэй министерствын управлени телеграмма сохиһон байна. Верхнеудинск город соогуур, эндэхи станцида, деподо, Мысовая, Слюдянка гэдэг станцинууд болон бусад нютагуудаар хүнүүдые түрмэдэ хаажа эхилбэ.

«Хэрэгэйнь эли болотор Виктор Константинович Курнатовскиие Верхнеудинскын түрмэдэ хааха» гэһэн тогтоол архивай материалнууд соо байха юм. Буһалгаа хэхэ, түмэр харгы гартаа абаха гэжэ үймөө эмхидхэгшэ агитатор А. А. Гольдсобель, буһалгаашад хүдэлмэришэдтэй нэгэдэхые уряалжа, Верхнеудинскын ябаган сэрэгэй 4-дэхи полкын дунда уряагай хуудаһануудые тараагша слесарь И. Г. Шульц гэгшэдые барижа тушааха гэһэн тогтоол мүн лэ бии юм.

1906 оной февралиин 10-да Верхнеудинскдэ буһалгаалагша комитедэй, РСДРП-гэй социал-демократическа бүлэгые хүтэлбэрилэгшэд А. А. Гольдсобель, И. Г. Шульц, А. А. Гордеев, Н. А. Милютинский, М. Д. Медведников болон бусад хамтадаа 13 хүниие сүүдлэһэн байна. Тэдэнэй 5-ниинь сааза-луулагдахаар сүүдлүүлээ, бэшэниинь 4-һөө 8 жэл болотор каторгада ябуулагдахаар шиидхэгдээ. 1906 оной февралиин 12-то тэдэниие саазалаа. Толгойгоороо харюусаха аюулай тулалдаха байгаашье һаань, Дээдэ-Үдын хүдэлмэришэд саазалуулһан революционернүүдэй хүүр дээрэ «Эрхэ сүлөөгэй түлөө ами наһаяа үгэһэн тэмсэлшэдтэ мүнхэ дурасхаал, алууршад муухай үхэлөөр үхэг. Бүхы нүхэдэй зүгһөө энэ хэрээһэн табигдаба. 1906 оной сентябриин 17» гэжэ бэшээд, хүшөө табиһан юм.

Хүтэлбэрилэгшэдэйнгөө алуулаашье һаань, РСДРП-гэй Верхнеудинскын бүлэгэй хүдэлмэри унтараагүй һэн. Нюуса номууд тараагдадаг зандаа, Дээдэ-Үдын гарнизоной сэрэгшэдэй дунда эрхилэгдэдэг хүдэлмэри улам эдэбхитэй болоо һэн. Иигэжэ хаанта засагай шуһата хэрэгтэ зоригоо хухарангүй пролетариат тэмсэлээ үргэлжэлүүлһэн юм.

Г. СЕМИНА,
Буряадай АССР-эй гүрэнэй архивай научна хүдэлмэрилэгшэ.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Венгриин коммунистнуудай съезд

Үнгэрһэн неделидэ Будапештдэ Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин XI съезд болобо. Энэ хуралдаан дээрээ венгер коммунистнууд үнгэрһэн дүрбэн жэлэй ажал ябуулгын үрэ дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхэһээ гадна, партиингаа шэнэ программа мэдүүлгэ баталан абаа. Орон дотороо хүсэн түгэс социалис общество байгуулжа, коммунизм тээшэ ехэхэн алхам хэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэл бадаруулма зорилго энэ документ доторнь табигдаба.

ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадарай хэһэн тоосоото элидхэл соо тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, үшөө 60-аад онуудай үедэ Венгридэ социалис үйлэдбэрилгын харилсаанууд бүгэдэ нийтын шэнжэтэй болоһон. Мүнөө оронойнь национальна доходой 98 процент гүрэнэй ба кооперативна предприятинуудһаа абтана. Энэ табан жэлэй үнгэрһэн дүрбэн жэл соо оронойнь промышленна үйлэдбэри 30 процентээр хүгжөөгдөө, энэнь гол түлэб ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаа. Ойрын 15—20 жэлэй туршада промышленна үйлэдбэриинь хэмжээн 2,5—3 дахин ургаха байна.

ВСРП-гэй XI съездын онсо илгаа юуб гэхэдэ, Венгрие Гитлерэй эзэмдэлгэһээ Совет Армиин сүлөөлһөөр 30 жэлэй ойн урдахана зарлагдаһан байна. Бодото дээрээ энэ хуралдаан хадаа арадай засагай байгуулагдаһаар бүхы жэлнүүдэй үедэ венгер ажалшадай туйлаһан амжалтануудай харалга болоо. «Һүүлэй жэлнүүдтэ туйлагдаһан амжалтануудай хэм хэмжээнэй талаар, таанадай табижа байһан шэнэ зорилгонуудай удха шанарай талаар энэ съезд парти ба оронойтной түүхэдэ мэдээжэ һүүри эзэлхэ байна», — гээд, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев ВСРП-гэй XI съезд дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа тэмдэглээ. «Эндэ, Дунай ба Тиса мүрэнүүд шадар революционно туйлай ехэ хубилалтануудай хэгдэһэнэй түлөө омог баяртай байһаниетнай совет хүнүүд һайн ойлгоно, — гээд тэрэ мэдүүлээ.— Өөрынгөө оронии социалис ёһоор шэнэдхэн хубилгахын тула венгер коммунистнуудай ехэ ажал хэһыень, баатаршалга гаргаһыень, эрдэм ухаа хэрэглэһыень, ямар ехэ бэрхэшээл дабажа гараһыень бидэнэр мэдэнэбди».

Арадай Венгриин амжалта ба туйлалтануудта социалис хани нүхэсэлэй арадуудай, нэн түрүүн Советскэ Союзай арадуудай бага бэшэ хубита бии гээшэ. Совет Армиин сүлөөрүүлхы тэмсэлэй ашаар венгер арад эрхэ сүлөөтэй болоо. имагтал Советскэ Союзай туһаламжын ашаар тэрэ бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлжэ, социализм байгуулха замдаа тодотомо амжалтануудые туйлана гэжэ ВСРП-гэй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо, мүн делегадуудай хэлэһэн үгэ соо нэгэ һанал бодолтойгоор тэмдэглэгдэһэн байха юм.

Социализмын оронуудай аха дүү партинуудые нэгэдүүлдэг социалис интернационализмын ёһо гуримууд хадаа социалис хани нүхэсэлэй бата бэхи үндэһэ һуури, тэрэнэй саашанхи хүгжэлтын, тэрэнэй хүсэ шадалай улам бэхижэлгын арга нүхэсэл байһыень ВСРП-гэй XI съезд үшөө дахин гэршэлэн харуулба.

Хабар—тэмсэлэй хаһа

«Сюнто» гэһэн үгэ мүнөө Японой олон миллион ажалшадай түрүүн хэлэхэ үгэ болонхой. Миил хоёрхон иероглифоор бэшэгдэдэг энэ үгэ «хабарай тэмсэл» гэжэ оршуулагдана. Хабарай эдэ үдэрнүүдтэ, сакура гэжэ ургамалай сэсэглэжэ байха энэ үедэ Япондо ангиин тэмсэлэй эгээл ехээр шангадаха саг ердэг байна.

Японой ажалшад заншал болоһон хабарай добтолгые хорин жэлэй туршада монополинуудта эсэргүүгээр ябуулна. Эхинһээ хойшо 20-дохи энэ жэлэй добтолго хүдэлмэришэн ангида тон таагүй, бэрхэшээлтэ эрхэ байдалда үнгэрөгдэхэнь. Орон доторнь валютын үнэ сэн үзэгдөөгүй ехээр унана, эдеэ хоол ба эд бараанай үнэ ехэ болоно. Үнгэрһэн жэлдэ али болохо юумэнэй сэн 28 процентээр дээшэлээ. Экономикынь доройтон уналга ажалша хүнүүдэй ажабайдалда бүри ехэ бэрхэшээл тохёолдуулна. Промышленностиин эзэд - баяшуул үйлэдбэреэ бага болгожо, предприятинуудһаа улам олон хүдэлмэришэдые ажалһаань гаргана. Статистикын тусхай мэдээсэлэй ёһоор энэ жэлэй январьда ажалгүй болоһон хүнүүдэй тоо 990 мянга болоһон. Март һарын һүүлээр ажалгүйшүүлэй тоо 1 миллион 300 мянгада хүрэхөөр багсаагдана.

Нёдондо жэлэй хабарай добтолгоор ажалшад салин хүлһэндөө нэмэлтэ туйлаһан юм. Теэд эдеэ хоолой, эд бараанай үнэ сэнгэй улам ургажа байһан дээрэһээ тэрэ нэмэлтэнь үни хада эдигдэжэ һалаа. Энэ жэлдэ хүдэлмэришэдэй салин хүлһэндөө нэмэлтэ абаха тухай эрилтэ засагай ба эзэд-баяшуулай шанга арсалтаар угтагдаха байна. «Мүнгэнэй үнын унаха ябадалтай тэмсэхын» тула хүдэлмэришэд салин хүлһэеэ дээшэлүүлхэ эрилтэһээ «һайн дураараа» арсаха ёһотой гэһэн идхалга тэдэнэр хэнэ. Хэрбээ хүдэлмэришэн ангиин салин хүлһэ нэмэхэ эрилтэ табяад байгаа һаа, Япон ондоо оронуудай монополинуудтай үрдилдөөтэ тэмсэлдээ ехэ бэрхэшээлтэй ушарха юм гээд үшөө нэгэ ондоо идхалга ябуулна.

Хабарай хамтын тэмсэл үнгэргэхэ талаар комитедые тойрон нягтаар жагсаһан ажалшадта худал хуурмаг энэ идхалга ямаршье нүлөө үзүүлнэгүй, хабарай добтолгодо хабаадалсаһанай түлөө ямаршье заналта, мүрдэлгэһөө тэдэнэр айнагүй. Японой хүдэлмэришэн анги салин хүлһэндөө шэнэ нэмэлтэ абаха, хүнүүдэй ажалгүй болохо ябадал тогтоохо, юумэнэй үнэ сэнгэй ургалта хизаарлаха эрилтэ табина. Тэрэшэлэн гүрэнэй, муниципальна зургаанууд, предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ забастовко хэхэ эрхэ олгохые комитет оролдоно. Хабарай тэмсэлэй үедэ гансахан экономическа бэшэ, мүн политическа эрилтэ табигдаха байна. США-тай Японой баталһан сэрэгэй талаар холбоое болюулха, Японой газар дээрэһээ Америкын сэрэгэй баазануудые хэтэ мүнхэдэнь усадхаха эрилтэнүүд эдэ үдэрнүүдтэ илангаяа шангаар табигдана.

Энэ жэлэй хабарай добтолго японой ажалшадай эгээл һүр ехэтэй, асари хүсэтэ дабшасануудай нэгэн байхаар найдуулна. Добтолгын комитедэй уридшалан багсааһанай ёһоор энэ хүдэлөөндэ 10 миллионһоо дээшэ хүдэлмэришэд ба алба хаагшад хабаадаха байна.

Доллар тээшэ тэгүүлһэн „харсаганууд“

Сэрэгэй хэрэгтэ мүнгэ зөөри һомололго шэнээр дээшэлүүлхэ зорилгоор Америкын «харсаганууд» мүнөөнэйхиһөө хэтэрмэ ехэ оролдолго хэзээдэшье гаргаагүй һэн ха. Ерэхэ финансова жэлдэ Пентагон амгалан сагай үеынхеэр эгээл ехэ һомололго 94 миллиард доллар болгохо эрилтэ табина. Энэнь байгша онойхиһсо аяар 10 миллиардаар дээшээ болоно. Мүнөө шахардуу шанга байдалые һуларуулха ба амгалан ёһоор зэргэ оршон ажаһуухын түлөө оролдолгын хэгдэжэ байһан үедэ Америкын зэбсэгтэ хүсэ толгойлогшод нигэжэ хомхойрно. Энэ аашыень олон миллион американецууд, мүн Вашингтоной хуули гаргадаг олохон хүнүүд зэбүүрхэн буруушаана.

Тодорхойлон хэлэбэл, хариин гүрэнүүдтэ экономическа ба сэрэгэй туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ мүнгэ зөөри һомолхо тухай хуулиин проект үнгэрһэн неделидэ сенадай баталамжада табигдаа. Энэ асуудалда Пентагон сэхэ хабаатай юм.

США-гай правительствын проектээр энэ хэрэгтэ 5,9 миллиард доллар һомологдохоор хараалагдаһаниинь мэдээжэ. Гэбэшье, США-гай дахуул гүрэнүүдтэхи арад зондо харша журамуудые дэмжэлгэдэ ехэ мүнгэ зөөри гаргашалха зорилготой политикые олон сенаторнууд үндэһэ баримтатайгаар эрид шууд шүүмжэлээ. Һүүлэй һүүлдэ сенат 40 хүнэй арсажа байбашье, 57 хүнэй дуугаа үгэлгөөр «харин гүрэнүүдтэ туһаламжын» һомололгые 3,5 миллиард доллар хүрэтэр доошолуулһан хуулиин проект баталһан байна. Зүгөөр Сайгоной, Пномпениин журамда нэмэлтэ туһаламжа болгон 522 миллион доллар үгэхэ тухай асуудал шиидхэгдэнгүй орхигдоо.

Сенадта нимэ эрхэ байдалай тохёолдоод байбашье, «харсаганууд» доллар тээшэ дугташаһан зандаа. Мүнөөхил Пентагон сэрэгэй барилгада гаргашалагдаха 4,2 миллиард доллар үгэхэ гэһэн хуулиин проект конгресстэ эльгээнхэй. Энэ мүнгэ зөөреэр США-гай хилын саанахи сэрэгэй хуушан баазанууд шэнэдхэн хубилгагдаха ба мүн шэнээршье баригдаха юм ха.

Богонёор хэлэхэдэ, уласхоорондын шахардуу байдалые һуларуулхын түлөө, ямаршье аша туһагүй сэрэгэй гаргашануудые бага болгохын түлөө тэмсэл США-гай түрүү үзэлтэй олониитын гол анхаралда байһаар.

Л. ЛАТЫШЕВ,
А. БИРЮКОВ,
Э. БАСКАКОВ.
(ТАСС).

ТҮСЭБӨӨ ХОДО ҮЛҮҮЛНЭ

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Дарья Рабдановна Цыремпиловагай даадаг магазин онсо шалгарһан юм. Энэ ажалша бэрхэ коллектив үнгэрһэн жэлэйнгээ түсэб 113,7 процент дүүргээ һэн. Магазиние даагша Дарья Рабдановна худалдаа наймаанай эмхидэ 23 жэлэй туршада ажаллаһан, дүршэлтэй наймаалагшадай нэгэн.

Сорог тосхоной малшад магазиндаа орожо, дуратай эд бараа абадаг. Эндэхи наймаалагшад ажалшадай хэһэн захилые хаһа сагтань асаржа, наймаалхые оролдоно. Февраль һарын түсэб 103 процент дүүргэжэ шадаа.

П. ЖУЖАЕВ.

Аха.

Нүүдэл наймаан—малшадта

Бэшүүрэй райпотребсоюзай 7-дохи автолавка Бэшүүрэй, Бодонгуудай совхозуудай малшадые эд бараагаар хангана. Тус автолавкын Шэбэртын һүһаалиин фермэдэ (Бэшүүрэй совхоз) ерээд байхадань уулзашабабди. Малшад тэрэниие тойроно, хэрэгтэй юумэнүүдээ худалдан абана.

— Заахан үхибүүнэй плати бии гээшэ гү? Аша басагандаа абаха гэһэн аад, үнихэнэй оложо яданаб, — гээд, фермые даагша А. Г. Сахарова наймаалагшада хандана.

— Бии, бии. — гэжэ наймаалагша харюусаад, хэдэн плати харуулна.

Бусадшье һаалишад хүдэлмэриин хубсаһан, бэедээ тааараһан свитер гэхэ мэтые худалдан абаад, сэдьхэлээ хананги таранад.

Сэрэгэй албанһаа бусажа ерэһээр В. И. Слепнев хэдэн жэлэй туршада 7-дохи автолавкын жолоошон-наймаалагшаар ажаллана. Тэрэ малшадай хэһэн захилые тусхай дэбтэртэ тэмдэглэжэ абаад, Бэшүүрэй райпотребсоюзай автобазын директор Л. Д. Смолинада тушаажа үгэдэг. Тиихэдэнь тэрэнэй хэһэн захил удаадахи рейсдэ гаратарнь бэлэн болоод байдаг юм. Нимэ захил хэжэ, Бэшүүрэй совхозой һаалишан Тамара Уварова, хүдэлмэришэн Бадмажап Гармажапов гэгшэд холодильнигуудые худалдажа абаһан байна.

— Һарадаа, 6,5 мянган түхэригэй эд бараа худалдаха түсэбтэйб. Һайн бараанай ерэхэдэ энэ түсэб зарим һарада үлүү дүүргэгдэдэг. Малшадай эрилтые гүйсэд дүүргэхын хойноһоо хододоо оролдожо ябадагби, — гэжэ жолоошон-наймаалагша В. И. Слепнёв хөөрэнэ.

Удангүй 7-дохи автолавка Бодонгуудай совхоз ошохоор зорёо һэн.

Б.-Н. НАМДЫКОВ.

ТАДЖИГАЙ ССР-эй Наукануудай академиин Ахмад Донишой нэрэмжэтэ түүхын институдай археологиин ба нумизматикын секторэй жасада өөрсэ шухаг зүйл абтаба. Энэнь агнуури хэжэ ябаһан эмээл моритой хүниие дүрсэлэн харуулһан алтан шэмэглэл гоёолто болоно. Тэрэ сэрэгшын энгэртээ зүүдэг тэмдэг, тэрэнэй һүр хүсэнэй һүлдэ тэмдэг болоно гээшэ. Шэмэглэл 88,6 грамм татана.

Кулябска областиин Пархарска районой Саксан-Охур гэжэ эртэ урдын багахан хотые элирүүлэн нээхын тула археологическа малталга хэгдэһэн байгаа.

Энэ зүйлые кушанска үеын уран дархан бүтээһэн байгаа гээд эрдэмтэд багсаамжална. Тиимэһээ алтаар хэгдэһэн өөрсэ шухаг гоёолто хоёр мянга гаран жэлэй үеын болоно бшуу.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: археологическа өөрсэ шухаг олдошо.

ТАСС-ай фотохронико.

Хилын саанаһаа
(Телефон, телеграф, радио)

ГАВАНА

Ф. КАСТРО ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ТАСС

Сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ хабаададаггүй оронуудай залан хүтэлбэрилгын саг үргэлжын комитедэй гурбан үдэрэй сесси эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Эдэ оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд сессиин хүдэлмэридэ хабаадаһан байна. Комитедэй бүридэлдэ ородог 17 оронои делегацинууд, бусад олон оронуудай ба национальна-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй адаглагшад колониализмда, шэнэ түхэлэй колониализмда, империализмда эсэргүүгээр, эб найрамдалай ба социальна дэбжэлтын түлөө хүгжэжэ байгаа оронуудай тэмсэл улам үргэдхэхэ шиидхэбэринүүдые абаһан байна.

Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, Революционно правительствын премьер-министр Фидель Кастро сесси хааһан дээрэ үгэ хэлэбэ. Дэлхэйн хүгжэжэ байгаа бүхы гүрэнүүдтэ шухала удха шанартай уласхоорондын байдалай хэдэ хэдэн гол асуудалнуудта дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байна.

ТОКИО

Нютагай һунгалтын урда тээ

ТАСС

Засагай нютагай зургаануудай һунгаха һунгалта Японда эхилбэ. Тэрэ хоёр шатаар — апрелиин 13-да, 27-до үнгэргэгдэхэ юм. 17 префектурын губернаторнууд, 44 префектурын суглаанай гэшүүд, ехэ ехэ хотонуудай мэрнүүд һунгагдаха.

Энэ һунгалта ехэ удха шанартай гэжэ оронои политическэ партинууд — зонхилхы ба оппозиционно партинууд тоолоно. Эдэнэй дүнгүүд орон доторхи политическэ байдалай саашанхи хүгжэлтэдэ, тодорхойлон хэлэхэдэ, һаяар парламентын доодо палатада һунгалта үнгэргэлгэдэ горитой нүлөө үзүүлхэ байна.

Мүнөө үедэ засагай нютагай бүхы олонхи зургаануудта либерально-демократическа парти булюу байдалтай байһаар. Гэбэшье он жэлнүүдэй үнгэрхэ тудам тэрэнэй хүсэ нүлөө һуларна, социалис, коммунис партинуудһаа, Комэйто гэдэг партиһаа депутадуудай тоо нютагай суглаануудта улам олошоржо байна.

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин XI съездын хүдэлмэрие, ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадарай хэһэн тоосоото элидхэлые, Венгриин коммунистнуудай съездэ хабаадаһан КПСС-эй делегациие толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые социалис ба бусад оронуудай хэблэл шэнжэлжэ үргэлжэлһөөр. ЦК-гай тоосоото элидхэлые съездын делегадууд нэгэн һаналтайгаар баталаад, партиин программа мэдүүлгэ, хубилалтануудые оруулһан Устав баталан абаһан байна.

Венгридэ социализм байгуулгада партиин хүтэлбэрилхы үүргэ тухай, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай хоорондын харилсаа холбооной туйлай ехэ амжалтанууд тухай, эдэнэй бэелүүлдэг эб найрамдалта гадаадын политика тухай ВСРП-гэй съездын делегадуудай, айлшадай үгэнүүдһээ элеэр харагдана гээд, Болгариин «Работническо дело» газетэ бэшэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ соо политическэ, экономическа, үзэл суртаалай асуудалнуудаар социалис оронуудай хамтын ажал ябуулгада үндэр сэгнэлтэ үгтэһэн, социализмын, эб найрамдалай ба дэбжэлтын аша туһада энэ харилсаае хүгжөөхэ талаар ехэ түсэбүүд табигдаһан байна гээд, Польшын «Штандар млодых» газетэ тэмдэглэнэ.

Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые Японой «Токио симбун» газетэ шэнжэлхэдээ, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар нийтэ-Европын зүблөөе дары түргөөр, амжалтатайгаар дүүргэхэ уряатайгаар Советскэ Союз үшөө дахин хандана гээд онсолон мэдээсэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын Франциин Премьер-Министр Ж. Ширагай хоорондо хөөрэлдөөнүүд үргэлжэлүүлэгдэһээр гэжэ газетэнүүд Москваһаа ерэһэн корреспонденцинүүд доторoo тэмдэглэнэ. Хөөрэлдөөнүүд хани ёһоной оршон байдалда үнгэрхэ зуураа, хоёр оронои хоорондохи экономическа харилсаае үргэдхэлгэдэ гол анхарал хандуулагдана.

Италиин Компартиин XIV съезд дээрэ КПСС-эй делегациие толгойлһон КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко Болонья хотын ажалшадтай аха дүү партинуудай делегацинуудай уулзалгын үедэ үгэ хэлэһэн тухай газетэнүүд үргэнөөр бэшэнэ.

Үндэһэ яһанай илгаа гаргалгые усадхахын түлөө тэмсэлэй уласхоорондын үдэртэ зорюулагдаһан материалнуудые олон газетэнүүд үргэнөөр тунхаглана.

(ТАСС).

БУДАПЕШТ

Я. КАДАРАЙ ТҮГЭСХЭЛЭЙ ҮГЭ

ТАСС

Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин XI съездын мартын 21-нэй үдэшын заседани дээрэ ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Янош Кадар партиин ЦК-гай тоосоото элидхэл тушаа түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ.

Парти болон арадай үзэл суртаалай-политическэ бүрин нэгэдэлтэй байһые съезд элирхэйлэн харуулба гээд тэрэ тэмдэглээ. Съездын хүдэлмэри гансал Венгриин коммунистнуудай бэшэ, харин бүхы венгер арадай нийтэ нэгэн һанал бодолтой байлгын оршон байдалда үнгэрһэн байна.

ВСРП-гэй бэелүүлдэг политика марксизм-ленинизмын гол ёһонуудта харюусана, энэ интернационалис политика болоно гэжэ съездын хүдэлмэридэ хабаадаһан аха дүү 29 партиин бүхы делегацинууд сэгнээ гээд Я. Кадар тэмдэглээ. Энэнь ВСРП-дэ айхабтар ехэ удха шанартай юм.

Венгер арадай түүхэтэ туйлай ехэ амжалта — Социалис Венгри бүхы арадай аша туһые сахидаг хүдэлмэришэн ангиин засаг түрые бэелүүлһэн орон болоно гээд, Я. Кадар мэдүүлбэ. Хоёр съездын хоорондохи үе соо ангиин холбоо барисаан улам бэхижэһэн байна.

Ажахын байгуулалтын ба соёлой хүдэлмэриин асуудалнууд тухайда Я. Кадар тогтон хэлэбэ. Эсэгэ оронойнгоо байгаалиин бүхы баялигуудые бүрин ашаглаха гээшэ ехэ удха шанартай байна. Тиихэдэ социалис оронуудтай харилсаа холбоогоо үргэнөөр хүгжөөжэ, энээнэй арга боломжые бүрин хэрэглэхэ ёһотойбди гээд Я. Кадар тэмдэглээ.

Социалис нийтын мэдэрэл хүн бүхэндэ хүмүүжүүлхэ шухала гэжэ Я. Кадар онсолон зааба. Энэ талаар һайн үрэ дүнгүүд туйлагдаһан байна.

ВСРП-гэй ба Венгриин гүрэнэй бэелүүлдэг уласхоорондын ажал ябуулга тушаа ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь тогтон хэлэбэ. Советскэ Союзтай, мүн бусад социалис оронуудтай холбоо барисаагаа саашадань үргэдхэн бэхижүүлхэ гээшэ Венгриин гадаадын политикын гол зорилго болоно.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар нийтэ-Европын зүблөөе амжалтатайгаар түгэсхэхэ гээшэ мүнөө үеын гол зорилго болоно. Энээниие бүгэдэ нийтын эб найрамдалай аша туһа эринэ.

РИМ

Италиин коммунистнуудай съезд

ТАСС

Италиин Коммунис партиин XIV съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

ИКП-гэй Политбюрогой гэшүүн П. Буфалини съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, оронои байдалда партиин дүүргэдэг үүргын улам бүри ургажа байһые тэмдэглэбэ.

ИКП-гэй Политбюрогой гэшүүн П. Инграо Италиин гадаадын политическэ байдалай асуудалнууд тухайда тогтон хэлэбэ. Орон доторхи мүнөөнэй экономическа байдалай доройтолго политическэ доройтон уналгатай нягта холбоотой юм гээд тэрэ тэмдэглээ.

ИКП-гэй Политбюрогой гэшүүн Д. Валори уласхоорондын байдал тухайда дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байна. Шахардуу шанга байдал һуларуулха, эб найрамдал бэхижүүлхэ арга тогтоогдожо байна гээд тэрэ хэлэбэ.

Чилиин Коммунис партиин ЦК-гай Политическэ комиссиин гэшүүн В. Тейтельбоймые суглааргшад нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтаа. Чилиин демократуудтай һанал нэгэтэй байһанайнь түлөө тэрэ гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэбэ.

Урда Вьетнамые Сүлөөлхэ Национальна фронтын түлөөлэгшэ Нгуен Ван Тхан үгэ хэлэһэн байна.

ХАНОЙ

Патриодуудай амжалтанууд

ТАСС

Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командовани түбэй хада гүбээтэ нютагуудтахи һүүлэй үеын ябуулганууд тухай коммюнике тунхаглаа.

Тэрээн доторнь нигэжэ хэлэгдэнэ: Вьетнам тушаа Парижай хэлсээе эбдэһэнэйнь, хүн зондо эсэргүү хорото ябуулгануудые хэһэнэйнь түлөө Нгуен Ван Тхиеугай бүлэгые хэһээхэ гэжэ эрид шиидэһэн Урда Вьетнамай арад зон, тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүд түбэй хада гүбээтэ нютагуудта шэбээлһэн сайгон сэрэгүүдтэ эсэргүү хамтын сохилтонуудые хэбэ. Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ябуулгануудһаа, нютагай зоной буһалгаануудһаа айһан сайгон сэрэгүүд зугадаха баатай болоо.

Мартын 5-һаа хойшо Дарлак, Контум, Зиалай, Фубон провинцинууд сүлөөлэгдэһэн байна. Тэрээнһээ гадна Куангнам, Куангнгай, Куангдык, Лонгкхань ба Биньзыонг провинцинуудтахи долоон районой центрнүүд сүлөөлэгдөө. Куангчи провинци бүхы дээрээ сайгон сэрэгүүдһээ сүм сэбэрлэгдэбэ. Сайгонойхид Тэйнинь провинциин түбые эзэлжэ байһаар.

Тиимэ болохолоороо, Урда Вьетнамай хада гүбээтэ бүхы нютагууд Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын мэдэлдэ оронхой.

ШАТАРААР ДЭЛХЭЙН ТҮРҮҮ ҺУУРИ ЭЗЭЛЭЛГЫН МҮРЫСӨӨН ТУХАЙ ФИДЕ-гэй КОНГРЕСС

БЕРГЕН-АН-ЗЕЕ (Голланди). (ТАСС). Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө 1975 ондо үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ партинуудай тоо хизаарлагдахагүй юм гэжэ Уласхоорондын шатарай федерациин ээлжээтэ бэшэ конгресс эндэ шиидхэбэ. Түрүүн арбан илалта туйлагшань илаһанда тоологдохо. Нааданай тоогой 9:9 болоходонь, дэлхэйн чемпион нэрэ зэргээ хамгаалха зэргэтэй гэһэн Р. Фишерэй эрилтые буруушааһан байна.

«А. Карповтай наадаха тухайдаа Р. Фишер (США) апрелиин 1 болотор мэдээсээгүй һаа, тэрэ дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргээ алдаха юм» гэжэ ФИДЕ-гэй президент М. Эйве энэ конгресс дээрэ журналистнуудта мэдүүлээ юм ха гэжэ гадаадын телеграфна агентствэнүүд дамжуулна.

• •

ФИДЕ-гэй бюрогой зүблөөн Берген-Ан-Зее хотодо боложо, шатараар дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүрэхын түлөө мүрысөөн Манилада үнгэргэгдэхэ болобо. Мүн мүрысөөнэй эхилхэ сагые июниин 1-һээ октябриин 5 болотор хойшолуулхыень Филиппинын шатарай федерацида дурадхагдаа. Юуб гэхэдэ, июнь һарада энэ орондо ааяма халуун болодог. Дэлхэйн чемпион ба энэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө наадагша тус дурадхалые зүбшөөһэн, үгыгөө мэдээсэхэ ёһотой гэжэ ФИДЕ-гэй бюро тогтообо.

Мүрысөөндэ шатаршадай хабаадалсаха һүүлшын болзорые майн 1 болотор һунааха гэһэн США-гай шатарай федерациин директор-захирагша Э. Эдмондосоной эрилтые буруушаажа байһан тухайгаа бюро мэдүүлээ. Бүхы эрилтэм хангагдаагүй гэһэн шалтаг бараад мүрысөөндэ наадахагүй гэһэн һанамжа Эдмондсоной туһаламжаар Р. Фишер бии болгохые мүнөө болотор оролдодог, эрмэлзэдэг байгаа гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Мүрысөөндэ хабаадалсахыень Фишерые аргадахын тулада США яаралтай түргэн ниидэжэ ошохомни гээд ФИДЕ-гэй вице-президент филиппинец Ф. Кампоманес мэдүүлээ гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентство мэдээсэнэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Үндэр ургасын түлөө» — түрүү бэшэг. «Түрүүшүүлһээ жэшээ абаха» — В. Ширдармаевай статья. «Тарялан, сабшалангай баян ургасын түлөө»—суглуулбари. Илалтын 30 жэлэй ойдо.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Хүдэлмэришэнэй календарь» — А. Игумновагай статья. «Этигэлынь ажал хэрэгээрээ харюулха» — Н. Попковой статья. «Гол темэнь — мүрысөөн» — В. Орловой хэһэн хэблэлэй шэнжэлэл.

Гурбадахи хуудаһанда: «Монгол тухай шэнэ шэнжэлэлнүүд» — Б. Гатаповай статья. «Уласхоорондын шэнжэлэл». «Манай хани хүринэртэ» — фото-мэдээсэлнүүд. «Тобшохоноор» — суглуулбари. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Ябаган гуталта сэрэг» — В. А. Сергеевэй романһаа хэһэг. «Доншоо ерэһэн һонинууд» — П. Казариновай репортаж.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Мишка-коротышка» — мультфильм (2-дохи сери). 13.25 — Спорт тухай хөөрөөн. 13.55 — 14.05 — Забһарлалга. 14.05 — «Усть-Илим баригдана» — телеочерк. 14.35 — «Трудные этажи» — уран һайханай олон серитэй фильм (1дэхи сери, (үнгэтэ) 16.10 — «Холо ойрын дуунууд» (үнгэтэ). 17.05 — «Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үеын уянгата шүлэгүүд». 17.45 — Конькигаар урилдаагаар СССР-эй чемпионат. Медеогой елүүр дээрэһээ дамжуулга хэгдэхэ. Спортын һонин. (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 20.35 — Телевизионно һонин. 20.55 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 21.10 — «Хүн ба хуули». 21.40 — «Игорь Горбачев» — телевизионно фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.30—«Зайка Петя и лесная столовая» гэжэ мультфильм үхибүүдтэ харуулагдаха. 18.45 — «Бидэнэр ба элүүр энхэ байлга» —кинолектори.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» [...]тын 19-дэ Москвада үнгэргэгдэһэн [...]дэхи тиражай дүнгүүдые Спорти[...] терсйн главна управлени согсолбо[...]

«Спортлото»: Хоёр хүн зургаан [...] таагаа. Эдэнэр тус тустаа 5.000 тү[...] абаха. Табан номер таагшад — 2.819 түхэриг, [...] номер тааһан хүнүүд — 53 түхэриг, гурбан номер [...]шад 3 түхэриг абаха байна.

«Спортлото-2»: Хэншье зургаан номер таажа шад[...] Табан номер тааһан хүнүүд — 4.514 түхэриг, дүр[...]мер таагшад — 61 түхэриг, гурбан номер тааһан хү[...] 3 түхэриг абаха.

Юһэдэхи тиражай шүүбэриие 1975 оной мартын [...] апрелиин 30 болотор түлэхэ юм.

Ээлжээтэ тираж мартын 26-да үнгэргэгдэхэ.

(ТАСС).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редак[...] 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам редактора — 2-[...] зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, [...]ретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-[...] сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды [...] агитации — 2-56-23, промышленности и строительства [...] 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, [...]туры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-6[...] информации — 2-34-05, общественная приёмная [...] 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская [...] 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00425. Заказ № [...]